Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Савета ЎБССР.

10 год выданьня.

Кошт нумару 5 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 183 (2672) Аўторак, 13-га жніўня 1929 г.

154 ку. „Советская Белоруссь“ ОДЕССА ... Госуд. публичн. биб-ка. студ. зьнех. адзін экз.

БАРАЦЬБА ПРАЛЕТАРЫЯТУ ІНДЫІ.

Індыйская рэвалюцыя нарастае ў такіх абставінах, калі ва ўсім капіталістычным сьвеце хваля рэвалюцыйнага руху ўзьнімаецца ўсё вышэй і вышэй. Індыйскі пралетарыят добра ўсьвядоміў сабе, што адна з лепшых зброй барацьбы з імпэрыялізмам і „радзімым“ капіталізмам—масавая забастоўка.

Гэраічная барацьба 100 тысяч бамбэйскіх тэкстыльшчыкаў, якія ўжо звыш трох месяцаў працягваюць забастоўку, паслужыла добрым баявым прыкладам і для рабочых іншых галін прамысловасьці.

У адказ на жаданьне фабрыкантаў прадоўжыць рабочы тыдзень з 52 да 60 гадзін рабочыя джутавых фабрык Калькуты абвясьцілі забастоўку.

Спроба фабрыкантаў прадоўжыць рабочы дзень тым больш характэрна, што становішча джутавай прамысловасьці вельмі спрыючае, і акцыянэры джутавых фабрык атрымліваюць вялікія прыбыткі. Асобныя фабрыкі даюць кожны год 300-400 проц. дывідэнту (прыбытку), г. зн. прыносяць у год у 3-4 разы больш усяго ўкладзенага ў іх капіталу.

Сярэдні-ж разьмер дывідэнту па ўсёй джутавай прамысловасьці складае 95 проц. Высокія дывідэнты тлумачацца мацнейшай эксплёатацыяй рабочай сілы. Сярэдняя заработная плата дарослага кваліфікаванага мужчыны складае каля 13 руб. у месяц. Жанчыны і дзеці, якія складаюць ня многім менш трэці агульнага ліку рабочых, зарабляюць у некалькі разоў менш. Але хцівасьць капіталу ня ведае меры.

Фабрыканты спадзяюцца, што рабочыя, большасьць якіх толькі нядаўна прыбыла з вёскі, ня змогуць даць ім належнага адпору. Сапраўды, лік членаў прафсаюзаў у джутавай прамысловасьці Калькуты складае ўсяго толькі 10 тысяч, ды і то распыленых па трох прафсаюзах.

Але дарэмны надзеі фабрыкантаў на слабую арганізаванасьць рабочых на іх «сялянскае паходжаньне». З самага пачатку забастоўкі рабочыя джутавых прадпрыёмстваў паказалі сваю клясавую сьвядомасьць. Забастоўка ахапіла звыш 210 тысяч рабочых. Рабочыя трымаюцца вельмі моцна і рашуча. Паліцыя ўжывае ўсе меры для хутчэйшай ліквідацыі забастоўкі. Забаронен уезд прафсаюзных работнікаў у раён забастоўкі, забаронены ўсякія сходы рабочых. Раён забастоўкі запоўнен паліцыяй, жандармэрыяй і войскам. Паліцыя ўжо некалькі разоў ужывала зброю дзеля навядзеньня «спакою» і „парадку“, некалькі чалавек забіты, ёсьць параненыя. Супроць бастуючых рабочых адзіным фронтам выступілі фабрыканты, улада і рэфармісты. Усе сродкі, якія мае буржуазная дзяржава пускаюцца ў ход, каб толькі задушыць забастоўку, замацаваць кайданы няволі на працоўных Індыі.

Статысячная забастоўка бамбэйскіх тэкстыльшчыкаў, 210-тысячная забастоўка рабочых джутавых прадпрыёмстваў і шмат дробных забастовак ахапіўшых усю Індыю зьяўляюцца прадвесьнікамі надыходзячай пралетарскай рэвалюцыі, якую ніякая сіла ня зможа стрымаць.

Дэлегацыя працоўных Польшчы ў гасьцёх у маскоўскіх рабочых.

АТРЫМАЎШЫ ВІНТОЎКУ, НАКІРУЕМ ЯЕ СУПРОЦЬ КЛЯСАВЫХ ВОРАГАЎ.

[illegible]

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

„АБ'ЯДНАЦЬ ЗБРОЙНЫЯ СІЛЫ“.

МАСКВА. Апублікаваны пастановы загад Рэўваенсавету СССР: [illegible]

СЛАЎНЫ ЮБІЛЕЙ ПЕРАКОПСКАЙ.

АДЭСА, 12-8. [illegible]

Будзем падрыхтаваны да абароны.

МАСКВА, 12-8. [illegible]

Кулакі зрываюць хлебазагатоўкі.

КІЕЎ, 12-8. [illegible]

СУСЬВЕТНЫЯ ДРАПЕЖНІКІ „ГРЫЗУЦЦА“ ЗА „ЗДАБЫЧУ“.

„Гонар Англіі пастаўлен на карту“.

ГААГА, 10-8. Сёньняшняе пасяджэньне фінансавай камісіі ніколькі не паслабіла англа-францускіх разгалосьсяў у рэпарацыйным пытаньні. Ангельскі дэлегат міністр гандлю Грэхэм спрабаваў згрупаваць дыскусію на пытаньні аб пастаўках натураю і падрабязна даводзіў, што становішча ангельскага экспарту няспрыяюча, асабліва ў баваўнянай, суднабудаўнічай і вугольнай прамысловасьці. Грэхэм заявіў, што сыстэма паставак натураю зьяўляецца ненармальнай і перашкаджае натуральнаму разьвіцьцю гандлю. Скарачэньне тэрміну паставак натураю да 10 год, прадугледжанае плянам Юнга, па словам Грэхэма, зьяўляецца недастатковым. Грэхам выказаўся таксама супроць вывазу назад нямецкіх паставак натураю з тых краін, якія атрымліваюць гэтыя пастаўкі, бо водлуг яго слоў, гэта прывядзе да таго, што нямецкія тавары будуць нападаць на гэткія рынкі, куды Нямеччына інакш ніяк-бы не папала.

Францускі дэлегат Шарон не згаджаецца з прапановаю Англіі распачаць дыскусію па пытаньню аб пастаўках натураю, бо водлуг яго думкі, гэтаму пытаньню павінны быць прысьвечаны спэцыяльныя перамовы. У той-жа час Шарон заяўляе аб гатоўнасьці Францыі бліжэй азнаёміцца з ангельскімі скаргамі на тыя страты, якія церпіць ангельскі гандаль ад пастаўкі натураю.

Сваю ўласную прамову Шарон прысьвяціў выключна палеміцы з ангельскімі патрабаваньнямі па пытаньні аб разьмеркаваньні нямецкіх плацяжоў паміж саюзьнікамі. На падставе вялікага дакумэнтальнага і лічбовага матар'ялу Шарон даводзіў, што Англія па пляну Юнга атрымала ўсё тое, да чаго імкнулася.

Споўдэн выступіў з вельмі вострым адказам Шарону. Споўдэн выказаў жаль, што пытаньне аб пастаўках натураю, наперакор жаданьням Англіі, ня ставіцца на абгаварэньне. У павышаным тоне Споўдэн патрабаваў хуткага скончэньня агульных дэбатаў, бо **„ён ня можа ўсё жыцьцё заставацца ў Гаазе“**. Споўдэн выказаў надзею на тое, што можна будзе знайсьці кампраміс. Але ён моцна стаіць на ангельскім пункце погляду і чакае адказу на сфармуляваныя ангельскай дэлегацыяй патрабаваньні па рэпарацыйнаму пытаньню.

Пасьля рэзкай прамовы Споўдэна, якая зрабіла моцнае ўражаньне дыскусія спыняецца, хоць меркавалася выступленьне яшчэ некаторых прамоўцаў. Пасяджэньне камісіі пераносіцца на нядзелю.

Апроч памянёных прамоўцаў, на сёньняшнім пасяджэньні фінансавай камісіі выступалі таксама румынскі дэлегат Паповіч і амэрыканскі наглядач Вільсон. Паповіч паўтараў ранейшыя скаргі Румыніі і патрабаваў дапушчэньня Румыніі да ўдзелу ў рэпарацыйным банку і ў работах падкамісіі. Вільсон выступіў з абвяржэньнем заяў Шарона аб тым, што амэрыканскія экспэрты ў Парыжы абяцалі, што нібы Амэрыка зьменшыць на 10 проц. сваю прэтэнзію да Нямеччыны ў 1.200 млн. марак як узнагароду сваіх акупацыйных выдаткаў. Вільсон падрэсьліваў, што амэрыканскія экспэрты, будучы незалежнымі ад ураду, не маглі даваць такіх абяцаньняў ад імя амэрыканскага ўраду. Шарон з гэтым згадзіўся.

Рэзкае антыангельскае выступленьне Брыяна.

ГААГА, 10-8. Брыян перадаў прадстаўнікам прэсы вельмі рэзка складзеную заяву, у якой зазначае, што з прычыны пазыцыі, занятай ангельскай дэлегацыяй у рэпарацыйным пытаньні, канфэрэнцыя апынулася ў вельмі цяжкім становішчы. Брыян не адзін раз падкрэсьліваў, што з шасьці галоўных зацікаўленых дзяржаў, пяць адабраюць плян Юнга і толькі Англія выступае супроць яго, хоць экспэрты, якія выпрацоўвалі гэты плян, ня гледзячы на тое, што яны былі фармальна незалежнымі, усё-ж працавалі ў цесным кантакце з сваімі ўрадамі. Брыян заяўляе, што гэтыя пяць дзяржаў ні ў якім выпадку ня згодзяцца на зьмену пляну Юнга. Брыян адмаўляецца верыць, што Англія адважылася адстайваць свой пункт погляду супроць пяці дзяржаў.

«Мы чакаем яшчэ некалькі гадзін, —заяўляе Брыян,—якія даём ангельцам для неабходнага абмеркаваньня». Брыян ня хоча верыць, што асобная дзяржава возьме на сябе адказнасьць за зрыў канфэрэнцыі. Калі, аднак, справа дойдзе да разрыву, дык Францыя, якая, водлуг слоў Брыяна, ужо не адзін раз выяўляла сваю волю за мір, у кожным выпадку будзе вольна ад адказнасьці.

Заява Брыяна зрабіла моцнае ўражаньне ў колах канфэрэнцыі, асабліва з прычыны яго ўльтыматыўнага тону, і разглядаецца, як спроба рашучага націску на ангельцаў напярэдадні сёньняшняга пасяджэньня фінансавай камісіі, бо ўчарайшыя прыватныя перамовы па пытаньні аб разьмеркаваньні нямецкіх плацяжоў паміж саюзьнікамі не далі ніякай надзеі на згоду. Асаблівую ўвагу зварочвае на сябе тое, што Брыян настойліва падкрэсьлівае аднадушша астатніх пяці дзяржаў, г. зн. Бэльгіі, Італіі, Францыі, Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў і Нямеччыны, і зусім ігнаруе пазіцыю дробных крэдытаў, якія падтрымліваюць Англію.

Трэба адзначыць, што ў колах нямецкай дэлегацыі таксама вельмі рэзка адзываюцца аб паводзінах ангельскай дэлегацыі і лічаць незразумелым, чаму Споўдэн фармулюе свае патрабаваньні ў такой форме, якая надзвычайна моцна ўскладняе яму адступленьне. Пры гэтым падкрэсьліваецца, што Споўдэн перадаў у друк сваю рэзкую прамову, якую ён зрабіў на зачыненым пасяджэньні і карыстаўся фармуліроўкамі накшталт **„гонар Англіі пастаўлен на карту“**. Хоць такім спосабам Споўдэн дабіўся моцнага эфэкту ў Англіі, ён у той-жа час паставіў канфэрэнцыю ў вельмі цяжкае становішча і пазбавіў сябе, водлуг думкі нямецкай дэлегацыі, магчымасьці манэўраваць. У тактыцы Споўдэна ў колах канфэрэнцыі схільны ўглядаць новы довад „дыплёматычнай няспрытнасьці“ лебарысцкіх дзеячоў, якія, як і ў пытаньні аб аднаўленьні зносін з СССР, у першую чаргу імкнуцца сарваць апладысмэнты нават у сваіх ворагаў у Англіі, пераўвялічваюць свае патрабаваньні і такім чынам ставяць сябе ў супярэчнасьць са сваёй уласнай праграмай. У колах нямецкай дэлегацыі зазначаюць, што хоць ангельцы і патрабуюць эвакуацыі Рэйнскай вобласьці, яны робяць яе цяжкай супраціўленьнем супроць пляну Юнга і новымі патрабаваньнямі па адрасу Францыі.

Нямецкія дэлегаты зазначаюць, што калі Францыя згодзіцца на гэтыя патрабаваньні, дык толькі цаною скарачэньня яе палітычных уступак Нямеччыне, бо Брыян ня можа ісьці на большыя ўступкі адразу ў абодвых напрамках баючыся ўнутраных ускладненьняў у Францыі.

Ня гледзячы, аднак, на гэта абвостранае становішча, усё-ж у колах канфэрэнцыі разьлічваюць на кампрамісныя вынікі, якія здавольняюць частку ангельскіх патрабаваньняў бяз істотнай зьмены пляну Юнга.

Дзяржавы абгаварваюць новыя формы ланцугоў для Нямеччыны.

ГААГА, 9-8. На сёньняшнім пасяджэньні палітычнай камісіі адбываліся агульныя спрэчкі аб утварэньні згаджальнай камісіі для Рэйнскай вобласьці. Як вядома, пад гэтаю назваю крыецца кантрольная камісія, на якой настайваюць французы.

У спрэчках прымалі ўдзел Брыян, Штрэзэман і Вірт, ангелец Фіпс і бэльгіец Гіманс. Прадстаўнікі Нямеччыны адхілялі неабходнасьць такой камісіі, зазначаючы, што яе функцыі цалкам можа выканаць камісія, утвораная на падставе лёкарнскіх згод. На гэта Брыян адказаў, што недавер'е Нямеччыны нічым не абгрунтавана, бо праэктуемая камісія прапануецца «ня ў мэтах кантролю, а для палягчаньня працэдуры». Брыян напомніў, што посьпех канфэрэнцыі залежыць ад вынікаў работ фінансавай камісіі.

Камісія пастанавіла ўтварыць юрыдычную падкамісію, якая павінна будзе высьвятліць, ці зьмешчаны ў існуючых міжнародных дагаворах прававыя прадпасылкі для ўтварэньня прапанаванай „згаджальнай камісіі“.

ТЭРОРАМ НЕ ЗАДУШЫЦЬ ГЭРАІЧНАЙ БАРАЦЬБЫ

КАРА СЬМЕРЦЮ ЗА ПРЫНАЛЕЖНАСЬЦЬ ДА КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ.

КОЎНЯ, 10-8. У вайсковым судзе разглядалася справа 4-х асоб арыштаваных у верасьні мінулага году па абвінавачаньні ў прыналежнасьці да кампартыі і ў арганізацыі тайнай друкарні „Спартак“.

2 прысуджаны да пакараньня сьмерцю, 2—другіх да катаргі 1—на ўсё жыцьцё, другі—на 15 год. Як паведамляе газэта „Ліовус Жэніос“ падсудныя не адмаўляліся ад сваёй прыналежнасьці да кампартыі і выслухалі прысуд з поўным спакоем.

ГАЛАДУЮЦЬ СОРАК ЧАТЫРЫ ДНІ.

ВЕНА, 10-8. 12 палітычных зьняволеных у Кляўзэнбэрскім ваенным шпіталі галадуюць ужо 44-ы дзень. Дактары стараюцца скарыстаць агонію 9-ці галадаючых для гвалтоўнага харчаваньня, але ўсё-ж у моманты сьвядомасьці хворыя аказваюць супраціўленьне. У выніку працэдуры гвалтоўнага харчаваньня ў многіх моцныя кровацёкі.

Журналіст Матэй, які высах да касьцей, апошнія дні знаходзіцца зусім у нежыцьцёвым стане. Ва ўсіх галадаючых прыпадкі сэрца, жыцьцё іх падтрымліваецца толькі ўпрыскваньнямі лякарстваў. Пад моцным уражаньнем выгляду галадаючых брат аднаго з іх скончыў жыцьцё самагубствам. Нават у буржуазных колах вельмі ўсхваляваны адсрочкай па фармальных прычынах слуханьня справы галадаючых у апэляцыйным судзе, які павінен вырашыць пытаньне аб іх амніставаньні.

Паліцэйскі саюз за працай.

БЭРЛІН, 11-8. Дзякуючы таму, што дэманстрацыя параду саюзу «Рэспубліканскі сьцяг» з прычыны дзясятай гадавіны агалошаньня нямецкай рэспублікі прызначаная на гэты дзень была забаронена, камуністы наладзілі напярэдадні ў суботу ўвечары ва ўсіх частках гораду мітынг і дэманстрацыі пад адкрытым небам. Гэтыя шматлюдныя дэманстрацыі прайшлі пад знакам пратэсту супроць новага тэрору з боку паліцыі і саюзу „рэспубліканскі сьцяг“, а таксама барацьбы супроць сацыял-фашызму, супроць капіталістычнай канстытуцыі нямецкай рэспублікі, за савецкую Нямеччыну. У ліку прамоўцаў выступалі Тэльман, Рэмэле і Нэйман.

У шмат якіх мясцох былі сутычкі. Лік арыштаваных дасягае 56 чалавек. „Ротэ Фанэ“ падае доказ таго, што саюз „рэспубліканскі сьцяг“ уяўляе з сябе дапаможную паліцэйскую сілу. Газэта агалашае прозьвішча кіраўнікоў бэрлінскіх арганізацый саюзу, якія знаходзяцца ў сталым кантакце з адпаведнымі паліцэйскімі вучасткамі.

Павінен патрабаваць.

ЛЁНДАН, 10-8. Водлуг паведамленьняў з Калькуты, у бэнгальскім заканадаўчым сходзе сваражысты (нацыяналісты) патрабавалі ўмешваньня бэнгальскага правінцыяльнага ўраду ў канфлікт джутавай прамысловасьці. Выступаўшыя ў спрэчках прамоўцы заяўлялі, што ўрад „павінен патрабаваць ад прадпрыёмцаў уважлівага разгляду патрабаваньняў бастуючых“. Прадстаўнікі ўраду двухзначна адказвалі на гэтыя выступленьні.

Суды за 1 Жнівеньскую дэманстрацыю.

ПАРЫЖ, 8-8. У правінцыяльных судох вынесена шмат прысудаў па справах арыштаваных у зьвязку з 1-м жніўня.

У Булёні 3 рабочых прысуджаны да зьняволеньня ў астрог на 8 дзён, а 3 другіх арыштаваных апраўданы.

У Ліёне сакратар раённай арганізацыі кампартыі прысуджаны да зьняволеньня ў астрог на 20 дзён, а 6 другіх апраўданы. Вызвалены таксама камуністы, якія былі арыштаваны ў зьвязку з 1-м жніўня ў Сэце і Пэрыге.

Сакратар рэдакцыі „Юманітэ“ Фарэсьце вызвален з прычыны кепскага здароўя.

Забарона сходаў.

ЛЁНДАН, 10-8. Агенцтва Рэйтэр паведамляе: „начальнік паліцыі ў Калькуце (Індыя) апублікаваў паведамленьне аб тым, што з прычыны магчымасьці хваляваньняў у зьвязку з забастоўкай на прадпрыёмствах джутавай прамысловасьці забараняюцца ўсе сходы пад адкрытым небам у Калькуце і прыгарадох. Тэрмін дзеяньня забароны—7 дзён. Сходы могуць, аднак, адбывацца з асобага кожны раз дазволу начальніка паліцыі“.

ЗДРАДНІКІ АДМЯЖОЎВАЮЦЦА.

ВЕНА, 10-8. У зьвязку з жылаўскімі падзеямі, цэнтральны камітэт румынскай сацыял-дэмакратычнай партыі апублікаваў заяву, у якой асуджае забастоўку гарнякоў і адмяжоўваецца ад яе як у палітычных, так і ў маральных адносінах.

Расьце незадаволенасьць.

ТОКІЁ, 10-8. Агенцтва Сымбун Рэнго паведамляе са станцыі Манчжурыя, што сярод савецкіх служачых дарогі пашыраецца рух за ўход з працы.

9-га жніўня кітайская ўлада арыштавала 56 савецкіх грамадзян на ст. Манчжурыя і 85—у Хайлары.

„ОЗЕТ“—да ўсесаюзнага зьлёту піанэраў.

Усесаюзнае Таварыства па зямельнаму ўпарадкаваньню працоўных яўрэяў у СССР „Озет“ адчыняе на арганізуемай да Ўсесаюзнага зьлёту піанэраў выстаўцы „Дзеці Савецкага Саюзу“, спэцыяльны куток „Озету“.

У шэрагу экспанатаў будзе паказаны рост яўрэйскага сельска-гаспадарчага насельніцтва, землякарыстаньня, яўрэйская моладзь у полі і за варштатам, піанэрскія дэлегацыі ў яўрэйскіх калёніях і г. д.

20-га жніўня ў памяшканьні Дзяржаўнага яўрэйскага тэатру (М. Бронная, 2) арганізуецца нарада дэлегатаў зьлёту пад лёзунгам: „Як піанэр павінен змагацца з антысэмітызмам“.

ЦП „Озет“ выдае да зьлёту брашуру з цыклу—піанэрам аб „Озеце“. „Міша з яўрэйскага пасёлку“.

Усебеларускі зьлёт піанэраў

Высока панясем штандар перамогі сусьветнага Кастрычніка.

(На ўрачыстым адчыненьні ўсебеларускага зьлёту).

Каля 1000 піанэраў сабралася ў памяшканьні Дому Культуры на адчыненьні ўсебеларускага зьлёту.

Мора дзіцячых галоў, звонкія піанэрскія песьні, вясёлы гоман дзяцей,—запоўнілі карпусы Дому Культуры...

Адчыняе ўрачысты вечар старшыня ЦБ ЮП т. **Буклей**.

— Сёньня дзеці з розных куткоў сацыялістычнае Беларусі сабраліся сюды, каб пагаварыць аб нашых недахопах, дасягненьнях у справе выхаваньня дзяцей.

Усебеларускі зьлёт пралетарскіх дзяцей павінен стаць ня толькі аглядам грамадзка-карысных спраў піанэр-арганізацыі ня толькі аглядам кадраў будучых барацьбітоў,—але і аглядам таго, што зроблена партыяй, камсамолам дзяржаўнымі органамі, прафсаюзамі ў падрыхтоўцы гэтых кадраў...

У прэзыдыум абіраюцца: Шаліма, Ягораў, Рывін, Гайдук, Аверын і інш.

Пад гучныя воплескі ўсяе залі абіраецца ганаровы прэзыдыум канфэрэнцыі **Ланцуцкі, Сталін, Рыкаў, Калінін, Варашылаў, Косараў, Гамарнік, Васілеўскі, Чарвякоў, Рыжоў.**

Слова мае генэральны сакратар ЦК КП(б)Б т. **Гамарнік**. Адзінадушнае «ура». З залі: „Няхай жыве камуністычная партыя“.

З асаблівай увагай выслухоўваюць дзеці выступленьне т. Гамарніка.

— Першаму беларускаму зьлёту юных ленінцаў, усім піанэрам Беларусі ад ЦК КП(б)Б—прывітаньне. Гэты зьлёт павінен стаць новай вехай далейшай працы піанэраў. Піанэр-праца пасьля зьлёту павінна перабудавацца на грунце тых задач, якія стаяць перад усёй нашай краінай. Камсамол і юныя ленінцы—гэта браты старшага пакаленьня ў барацьбе за камунізм.

Задачы па сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі і прамысловасьці патрабуюць асаблівай увагі ў выхаваньні новага чалавека, а пагэтаму пытаньне аб вучобе маладых ленінцаў павінна заняць першае месца.

Ленін казаў: вучыцца, вучыцца, вучыцца—для юных ленінцаў гэта асноўнае.

У заключнай частцы сваёй прамовы т. Гамарнік застанавіўся на пытаньні аб усебеларускай выстаўцы піанэрскіх работ.

— Я сёньня быў на выстаўцы і бачыў цэлы шэраг прац зробленых дзяцьмі. Яны гавораць аб тым, што праз некалькі год многія з вас змогуць стаць камандзірамі на розных вучастках сацыялістычнага будаўніцтва. Я бачыў на выстаўцы ў мініацюры нашу 5-годку. Гэта гаворыць аб энтузіязьме аб жаданьні будаваць сацыялістычную бацькаўшчыну. Вядзіце і далей гэту працу! Партыя і камсамол вам дапамогуць!

Усебеларуская канфэрэнцыя піанэраў тут-жа абірае ганаровым піанэрам т. Гамарніка.

— Да яшчэ больш клясавай нянавісьці да сваіх ворагаў, да яшчэ большай сувязі з комсамолам за дружбу дзяцей усіх нацыянальнасьцяй—заклікаў у сваёй прамове прадстаўнік ЦК ЛКСМБ т. **Шаліма**.

* * *

Маладыя ленінцы—дэлегаты зьлёту рапартуюць аб сваім удзеле ў сацыялістычным будаўніцтве:

— Гомельская піанэрыя значна павялічвае свае шэрагі. З 800 дзяцей арганізацыя вырасла да 11 тысяч піанэраў. Піанэратрады прымалі актыўны ўдзел у кампаніях па збору попелу, папяровай макулатуры і інш. Піанэры зараз праводзяць кампанію па ліквідацыі няпісьменнасьці сярод дарослых рабочых.

Полацкія піанэры асаблівую ўвагу зараз зварочваюць на ваенізацыю, прымаюць разам з старшымі таварышамі ўдзел у вайсковых паходах. Сабралі ў час пасяўной кампаніі некалькі тысяч пудоў попелу. Сярод атрадаў вядзецца спаборніцтва на лепшую дысцыпліну, насьценгазэту і г. д.

Зьлёт вітаюць адзін за другім прадстаўнікі розных арганізацый.

— У час вялікага сьвята працоўных—кажа т. **Аверын**—прэзыдыум савету прафсаюзаў перадае вам сьцяг. Згуртуйце вашы сілы для далейшай барацьбы з сусьветным капіталам, з клясавымі ворагамі.

— Пачатая справа дзедушкай Ільлічом,—дадае вітаючы дзяцей ад імя рабочых Менску т. **Малашка**—Вам юным бальшавікам трэба давесьці да канца.

Чырвона-алы штандар калыхаўся на сцэне ў руках 15-гадовага дэлегата.

— Гэты штандар—падарунак нашых бацькоў! З гэтым штандарам мы аб'яднаем змагацца за сусьветны Кастрычнік. Навакол яго згуртуем неарганізаваных дзяцей, будзем бязупынна змагацца за лепшую будучыню!..

Маладзёжна-бальшавіцкая бадзёрасьць адчувалася ў выступленьнях менскіх піанэраў:

Будзем змагацца

— За працоўную школу!

— За сацыялістычнае будаўніцтва!

— За будаўніцтва калгасаў!

— За інтэрнацыянальную сувязь дзяцей усіх нацыянальнасьцяў!

— За сусьветны Кастрычнік!

Вечар скончыўся выступленьнем віцебскага шумовага аркестру і канцэртам арганізаваны музтэхнікумам.

Ма.

ІДЗЕ НОВЫ ЧАЛАВЕК...

Заля пасяджэньняў прэзыдыуму ЦВК Беларусі напоўна ў першы раз зьмясьціла такую колькасьць маленькіх людзей.

Сядзяць на адным крэсьле па двое, на двух—па трое... Не да выгад, боўняршаню дзетвара з розных куткоў далёкай Гомельшчыны сабралася пагутарыць з Усебеларускім старастай...

Чырвоныя гальштукі гавораць, што сабралася зьмена зьмене партыі пралетарыяту... На тварах усьвядомленьне ўрачыстасьці моманту...

Дзеці рабочых Гомелю, Добрушу, Рэчыцы, дзеці сялянскай бедняты і серадняцтва глухіх куткоў Ветрынскага, Хоцімскага і іншых раёнаў пазіраюць на дзьверы, чакаючы прыходу таго, з кім яны будуць сёньня гутарыць.

Бурным прывітаньнем дзеці сустрэлі тав. **Чарвякова**.

— Я крыху спазьніўся,—быў на сходзе рабочых дрэваапрацоўчнікаў, там сёньня рабочыя з энтузіязмам працуюць дзень індустрыялізацыі,—кажа тав. **Чарвякоў**.

Рабочыя будуюць новае жыцьцё, яны сёньня забылі аб сваіх уласных інтарэсах і свой адпачынак, сваю працу аддаюць на індустрыялізацыю бацькаўшчыны працоўных усяго сьвету, на карысьць усёй грамады.

Новы чалавек у сацыялістычнай грамадзе іменна будзе такім, калектыўным чалавекам...

Перад намі вялізарныя задачы, якія выклікаюцца будаўніцтвам сацыялізму. Усе гэтыя задачы ўпіраюцца ў культурную рэвалюцыю, якая ёсьць неад'емлемай часткай агульнай рэвалюцыі. Без культурнай рэвалюцыі ня вырашым задач па індустрыялізацыі і калектывізацыі...

Нам трэба весьці барацьбу са старым бытам, трэба выхаваць члена сацыялістычнай грамады, трэба ўтварыць новага калектыўнага чалавека...

Кожнае слова тав. **Чарвякова** западае ў юныя душы, вочы гараць. Вочы дзяцей гавораць, што яны гатовы...

— Заўсёды гатовы...

— Яны ня толькі гатовы, але яны вядуць у сябе на мясцох вялікую працу, прымаюць удзел у будаўніцтве сацыялізму.

— Мы ліквідавалі няпісьменнасьць сярод дарослых...

— Мы прымалі ўдзел у пасяўнай кампаніі, сабралі звыш 5000 пуд. попелу, мы зьбіралі паперу, жалезны лом...

— У нас ёсьць свае паказальныя гароды...

— Мы бацькоў штурхалі ў сацыялістычнае спаборнітва...

— Добруская фабрыка замест 38 штодзёнь выпускае 56 тон паперы...

— Мы вядзем працу сярод неарганізаваных дзяцей, ставім вечары для дарослага сялянства...

— Нашы зьвеньнявыя заняткі адбываюцца ў сялянскіх хатах...

— Нас бацькі раней ня пускалі ў піанэратрад, а зараз наш атрад у вёсцы налічвае 50 дзяцей...

— Мы ў майстэрні самі зрабілі жалезны плуг і барану...

І ўсё калектывам, усё дружнай работай усяго піанэратраду на карысьць грамады... Працоўнай грамады...

Новы чалавек выхоўвацца, ён ідзе...

В. З—ў.

ПАЛЯЎНІЧАЯ ГАСПАДАРКА.

Пасьля ўсебаковага абгаварэньня 5-цігадовага пляну аднаўленьня паляўнічай гаспадаркі, пяцігодка была пастаўлена на канчатковае абгаварэньне і зацьверджэньне ў Эканамічнай Нарадзе. Фактычна пытаньне паляўнічай гаспадаркі, яе разьвіцьцё ўрадавымі органамі разглядаецца ўпяршыню за ўвесь час існаваньня паляўнічай каапэрацыі на Беларусі.

Асноўнае рашэньне ўраду па пяцігодцы—гэта пераважна разьвядзеньне пушнай гаспадаркі, але-ж разам з гэтым Эканомнарада адзначыла, што:

Прызнаючы за пушнай гаспадаркай з пункту погляду экспарту пераважнае значэньне, лічыць аднак неабходным, каб у пляне была зьвернута ўвага і на іншыя аб'екты паляваньня.

Весьці тую ці іншую працу і асабліва такую, як плянава-арганізаванае будаўніцтва гаспадаркі, ды яшчэ такой як паляўнічай, дзе ня так лёгка падлічыць, якая фауна маецца ў тым ці іншым лесе без вучоту—значыць зусім нічога не рабіць. Таму першае рашэньне Экана па пяцігодцы—гэта вучот фауны, дзе зварачваецца ўвага саюзу паляўнічых на арганізацыю вучоту асобных відаў паляўнічай фауны для складаньня рацыянальнага пляну штогодняга адстрэлу як пушнага зьвера, так і птушкі шляхам пасылкі праз апарат лясьніцтваў і саюзу паляўнічых адпаведных анкет і рэгістрацыі паляўнічай дабычы.

Бязумоўна, што сіламі апарату сыстэмы паляўнічае каапэрацыі і нават усімі паляўнічымі вельмі цяжка выканаць такую вялікую працу, як вучот, таму Экана пастанавіла даручыць цэнтральнай статыстычнай управе сумесна з саюзам паляўнічых распрацаваць пытаньне аб арганізацыі статыстыкі паляўнічае справы.

За пастаноўку дасканалага вучоту паляўнічай фауны, які ў нас амаль зусім адсутнічае, трэба будзе ўзяцца сур'ёзна. Да гэтае працы трэба прыцягнуць усю паляўнічую масу, усе нізавыя зьвеньні паляўнічае каапэрацыі, вучняў, студэнцтва і навуковыя сілы, дабіваючыся, каб і ўстановы статыстыкі згодна пастановы ўраду дапамагалі нам у гэтым.

Без вучоту паляўнічай фауны, без вучоту таго, з чым і над чым мы павінны працаваць нічога ня зробіш.

Дзяржаўны запрэтнік, які мае вельмі вялікае значэньне для Беларусі, аб якім ва вялікі жаль, яшчэ мала ведаюць працоўныя Беларусі, а ведаюць мала таму, што ў ім пакуль што паказальнага нічога няма, дзякуючы кепскім адносінам да працы і адміністрацыі і лясной варты, павінен стаць сапраўды паказальным дзяржаўным запрэтнікам. На аднаўленьне дзяржаўнага запрэтніку ўрадам па дзяржбюджэту адпушчаецца 262300 руб. Такая сума ўпаўне спрыяе каб запрэтнік «паставіць на ногі". Народнаму Камісарыяту земляробства, якому непасрэдна падпарадкаван запрэтнік, неабходна сур'ёзна ўзяцца за яго ахову, прыцягнуўшы да гэтае працы Галоўнавуку, краязнаўства і іншыя навучальныя ўстановы.

З паляўнічымі заказьнікамі, якіх у нас на паперы куды больш, чым фактычна існуе—справа абстаіць з рук вон кепска. Па дырэктыве ЭКАНА з колькасьцю заказьнікаў да канца пяцігодкі павінна быць пашырэньне сеткі заказьнікаў да ста штук.

Чацьверты і пяты пункты пастановы ЭКАНА датычацца культурнае паляўнічае гаспадаркі і штучнага разьвядзеньня зьвера ў няволі, у іх прадугледжваецца арганізацыя чатырох культурных паляўнічых гаспадарак, з якіх тры ляснога тыпу з напрамкам на пушнога зьвера і адзін пераважна палявога тыпу з шэрай курапаткай і зайцам; арганізацыя прамысловай зьверагадоўлі шляхам утварэньня гадавальнікаў пушнога зьвера ў паляўнічых культурных гаспадарках наступных відаў: серабрыста-чорных лісаў—4 гадавальнікі, трусоў—3, блакітных пясцоў сумесна з лісамі—1, куніцы, норкі, выдры і бабра.

Вядзеньне культурнай гаспадаркі і штучнае разьвядзеньне зьвера ў няволі ў сыстэме паляўнічай каапэрацыі Беларусі справа зусім новая, таму мы павінны зараз-жа яшчэ і яшчэ раз праверыць, што намі зроблена для таго, каб распачаць гэту галіну працы.

Галоўны вораг паляўнічай гаспадаркі, які перашкаджае яе будоўлі—гэта драпежнік і браканьер. Праўда, мы да гэтага часу вялі барацьбу і з драпежнікамі і з браканьерамі, але-ж яна была ня зусім плянавая, ня зусім арганізаваная. Мясцовыя органы на мясцох ня зусім добра дапамагалі нам у гэтай рабоце. Па гэтаму пытаньню ЭКАНА дала свае канкрэтныя дырэктывы і зьвярнула ўвагу адміністрацыйных і іншых органаў на аказаньне дапамогі саюзу паляўнічых у гэтай рабоце.

Гэтых пастаноў упаўне досыць, каб паляўнічая гаспадарка пазбавілася ад свайго ворага—драпежніка і браканьера. Нам толькі застаецца ўзяцца за правядзеньне гэтых мерапрыёмстваў у жыцьцё, прыцягнуўшы да гэтае справы адміністрацыйныя органы.

Для нашай паляўнічай каапэрацыі набывае вялікае значэньне і такая дырэктыва ЭКАНА: прапанаваць Народнаму Камісарыяту Асьветы ўключыць у праграму школ, асабліва сельскіх, веды аб задачах паляўнічае гаспадаркі і аховы прыроды, а таксама ўключыць у вучэбныя пляны Лесфаку сельска-гаспадарчай акадэміі і Полацкага ляснога тэхнікуму курс па паляўнічай гаспадарцы.

І сапраўды, да гэтага часу ўстановы Наркамасьветы ня цікавіліся гэтым пытаньнем, а між тым для паляўнічае каапэрацыі, для паляўнічае гаспадаркі уключэньне ў праграмы навучальных устаноў выкладаньня ведаў па паляўнічай гаспадарцы набывае вельмі вялікае значэньне і, асабліва, у такой навучальнай установе, як сельска-гаспадарчая акадэмія. Паляўнічыя калektывы і таварыствы павінны дапамагчы у гэтай рабоце ўстановам Наркамасьветы і сачыць за правядзеньнем гэтай дырэктывы ў жыцьцё. Трэба дабіцца правядзеньня гэтага мерапрыемства ў жыцьцё ў 1929-30 навучальным годзе.

Пастанова ўраду, як відаць, адчыняе новыя пэрспэктывы ў разьвіцьці паляўнічае каапэрацыі. Урадам на нашую сыстэму ўскладзены вялікія і адказныя задачы. Рашэньні гэтыя павінны спыніць усякую бесгаспадарчасьць, усякую бязплянавасьць і неарганізаванасьць, якая мела і яшчэ мае месца ў нашай сыстэме.

Мы павінны зараз з усей сур'ёзнасьцю, з усёй энэргіяй і адданасьцю ўзяцца за ажыцьцяўленьне стаячых перад намі задач. **М. Ш.**

У Прэзыдыуме Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР.

10-га жніўня 1929 г. пад старшынствам т. А. Г. Чарвякова адбылося чарговае пасяджэньне Прэзыдыуму ЦВК. На гэтым пасяджэньні, разам з іншымі, разгледжаны былі наступныя пытаньні.

Аб дзейнасьці Цэнтраархіву БССР.

Заслуханы даклад т. Іодка аб дзейнасьці Цэнтраархіву БССР.

Архіўныя ўстановы БССР ск нцэнтравалі к пачатку 1926 г. у сваіх архівасховах галоўнейшую масу архіўнага матар'ялу дарэвалюцыйнага пэрыяду, а таксама і савецкіх устаноў.

Структура архіўных устаноў БССР наступная:

Цэнтраархіў, які кіруе ўсёй архіўнай справай БССР; пры ім Цэнтраархіў Кастрычнікавай рэвалюцыі; гістарычныя архівы—у Менску, Віцебску і Магілеве і, урэшце, у кожным акруговым горадзе—акруговае аддзяленьне Цэнтраархіву. Кіраўніцтвам Цэнтраархіву ўвесь час рабілася выяўленьне архіўных матар'ялаў па замежамі БССР, гэтыя матар'ялы пераволіліся ў Магілеўскі Гістарычны Архіў. У сваёй дзейнасьці Цэнтраархіў дапамагаў савецкім установам тымі данымі, якія маюцца ў архіўных матар'ялах. Цэнтраархіў падтрымлівае самую цесную сувязь з навуковымі ўстановамі БССР, у прыватнасьці з Акадэміяй Навук. У 1926 г. пры Інбелкульце быў скліканы 1-ы зьезд дасьледчыкаў беларускай архэолёгіі і архэографіі. Пры Менскім гістарычным архіве зламжылася каштоўная навуковая бібліятэка ў ліку звыш 20.000 кніг.

Прэзыдыум ЦВК па заслуханым дакладзе адзначыў побач з шэрагам дасягненьняў у працы органаў Цэнтраархіву таксама і наступныя галоўныя недахопы: архіўныя ўстановы ня ў поўнай меры заўладалі архіўнымі матар'яламі БССР, асабліва па раёнах; архіўныя матар'ялы амаль што зусім не падлягалі навуковай распрацоўцы; слабае забясьпечаньне сродкамі, што не дае магчымасьці досыць разгарнуць працу.

Выходзячы з гэтага, Прэзыдыум ЦВК пастанавіў: даручыць Цэнтраархіву ў працягу бліжэйшых 2-х год прыняць крокі да падвышэньня кваліфікацыі сваіх асноўных працаўнікоў; прапанаваць Цэнтраархіву ў найбліжэйшы тэрмін закончыць выяўленьне і зварот архіўных матар'ялаў з замежжа БССР; прапанаваць акрвыканкомам прыняць крокі да аховы архіваў РВК, сельскіх і местачковых саветаў; лічыць неабходным цесную сувязь архіўных устаноў з плянавымі і гаспадарчымі органамі БССР у мэтах плянамернага выяўленьня і навуковай распрацоўкі архіўных матар'ялаў, патрэбных дзяржаўным органам.

Аб штатах гарсаветаў акруговых гарадоў.

Заслуханы даклад Народнага Камісарыяту Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі БССР аб штатах гарсаветаў акруговых гарадоў. Прэзыдыум ЦВК, улічваючы палітычную ролю гарсаветаў і тыя вялікія функцыі, якія на іх ускладзены паводле новага палажэньня аб гарсаветах, згадзіўся з прапазыцыяй Наркам РСІ аб некаторым павялічэньні штатаў гарсаветаў акруговых гарадоў, пачынаючы з новага бюджэтнага году. Новыя штаты дакладна вызначаны.

Пра падатак з маемасьці, якая пераходзіць у спадчыну і дар.

[illegible]

Да першага Усебеларускага зьлёту піянэраў.

[illegible]

Водпускі.

[illegible]

ДВУХТЫДНЁВІК ТОРПУ Ў БССР.

(10-25 жніўня 1929 году).

[illegible]

Чаму патрэбна ўвага торпу?

[illegible]

Ці вядомы ў Беларусі тарфяныя ўгнаеньні?

[illegible]

Што-ж трэба рабіць?

[illegible]

Якія задачы „двухтыднёвіка торпу".

[illegible] Праца калгасаў і саўгасаў у гэтым напрамку, як рассаднікаў найлепшых спосабаў вядзеньня сельскае гаспадаркі дзеля вакольнага сялянства асабліва важна.

Дзеля гэтага неабходна ў працягу 2-х тыдняў арганізацыйна асьвятляць ва ўсіх газэтах і часопісах Беларусі значэньне торфу дзеля практыкі сельскай гаспадаркі; распаўсюдзіць папулярную літаратуру па пытаньні тарфяных угнаеньняў і тарфянога падсьцілку; распачаць кампанію па арганізацыі чытаньняў, лекцыі, гутарак у магчымай большасьці вёсак.

Практычна: 1. Арганізаваць масавую [illegible] вае, каб ня было ніводнае гаспадаркі, дзе-б торп ня ўжываўся як падсьціл, або ўгнаеньне; да таго, каб азімы клін сёлета ўжо быў у дастатковай колькасьці ўгноен гноем, а недахоп яго быў пакрыты за лік торпу; да таго, каб веды аб торпу, як аб сапраўдным багацьці Беларусі, зрабіліся-б багацьцем кожнага грамадзяніна рэспублікі і торпу сапраўды была-б зьвернута тая ўвага, якую ён заслугоўвае як па сваей распаўсюджанасьці, так і па сваей разнастойнай карыснасьці.

Ф. Бахцееў.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Першы сноп у абарону краіны.

(Суслаўскі с.-с. Дрыбінск. р., Арш. акр.).

4-га жніўня адбылася пашыраная канфэрэнцыя ўсіх грамадзкіх, партыйных і савецкіх арганізацый з удзелам сялян. Канфэрэнцыя была прысьвечана да Міжнароднага Чырвонага дню і аб падзеях на Усходня-Кітайскай чыгунцы.

Заслухаўшы даклад і пасьля многіх выступленьняў была аднагалосна прынята рэзалюцыя ў знак пратэсту супроць бандыцкага захопу Усходня-Кітайскай чыгункі. Гэты захоп чыгункі зьяўляецца наглай правакацыяй сусьветнай буржуазеі, з мэтай уцягнуць савецкі ўрад у бойку. Буржуазея імкнецца сарваць наш пяцігадовы плян разьвіцьця народнае гаспадаркі, але гэта ёй ня ўдасца.

— Мы вайны ня хочам, але да абароны бацькаўшчыны пралетараў падрыхтаваны!

— Мы адабраем мірную палітыку савецкае ўлады напраўленую на аднаўленьне і адраджэньне народнае гаспадаркі Саюзу ССР.

—У адказ на ноту Чан-Кай-Шы мы адказваем узьняцьцем ураджайнасьці нашых палёў, пашырэньнем насеўплошчы. Для ўзмацненьня абароназдольнасьці краіны мы абяцаем правесьці збор першага снопа на абарону краіны, на пабудову самалёту.

Узмацнім працу грамадзкіх арганізацый—ТДА-Авіяхім і Мопр.

У знак пратэсту сяляне зрабілі масавае ўступленьне ў ТДА-Авіяхім; уступіла 23 чалавека.

Дапаможам у рэалізацыі 3-й пазыкі індустрыялізацыі і самі падпішамся.

Селянін вёскі Засьценкі Сталяроў у спрэчках выказаўся:—Ня сноп на абарону краіны, а 10 пудоў жыта!

Трэба так паставіць справу абароны, каб буржуазея баялася падыходзіць да мяжы Саюзу, а ня то, што парушаць нашы дагаворы.

А. Казлоў.

Будуем новы самалёт.

(АД НАШАГА МАГІЛЕЎСКАГА КАРЭСПАНДЭНТА).

На агульным сходзе гарадзкой партарганізацыі Магілёва, сумесна з прафактывам і вайсковымі часткамі вырашана пабудаваць самалёт імя газэты „Магілеўскі Селянін".

Гэтае рашэньне шчыра падтрымана ўсімі ўстановамі і арганізацыямі. Першыя тры дні далі суму ў фонд пабудовы ў разьмеры 604 р.

Збор сродкаў ідзе пад лёзунгам „паўдзённы заробак—на самалёт". Першымі адгукнуліся на заклік аб пабудове новага самалёту працкалектыў абутнікаў, завод імя Лекерта (які даў 250 р.) і вёска Дашкаўка, Магілеўскага раёну.

Усяго наступіла 1402 руб. 27 к.

А-ны.

Здаюць падатак.

Магілеў, 11-8. Сяляне Касьцюкоўшчыны (з Вятухноўскага, Прусінскага, Смолкаўскага і Вялікаборскага сельсаветаў) зараз праводзяць першыя ўзносы па сельска-гаспадарчаму падатку пад лёзунгам „У адказ Чан-Кай-Шы".

Селянін пасёлку Навіна, Вятухноўскага сельсавету, Касьцюковіцкага раёну Якушаў Ларывон датэрмінова здаў увесь налічаны на яго сельгаспадатак у суме 16 руб. 65 кап.

Юр.

Экскурсія ў калгас.

Курсанты мазырскіх акруговых курсаў па перападрыхтоўцы настаўніцтва зрабілі экскурсію ў калгас „Уперад", што ў 12 клм. ад г. Мазыра.

Старшыня калгасу падрабязна азнаёміў курсантаў з умовамі працы калгасу. Пасьля гутаркі са старшынёю калгасу, курсанты азнаёміліся з жыцьцём і працаю калгасьнікаў.

Наогул, у курсантаў засталося вельмі і вельмі добрае ўражаньне ад экскурсіі.

Асьветнік.

Контр-рэвалюцыйныя замах

(Ад нашага магілеўскага карэспандэнта).

[illegible] зыйшоўшымся падкулачнікам. **Юр.**

Камуны зьліваюцца.

Полацак, 10-8. Адбыўся пашыраны сход сябраў камун імя Леніна і «Чырвоная Зара», на якім разглядалася шэраг важных гаспадарчых пытаньняў.

Па дакладах аб дзейнасьці камун задавалася шмат пытаньняў, спрэчкі насілі здаровы характар, намячаючы далейшыя шляхі ў штодзённай працы.

Адбыліся выбары новага праўленьня, куды аднагалосна ўвайшло 2 сябры партыі, у рэўкамісію таксама.

Там-жа была вынесена пастанова аб зьліваньні двух камун у адну, што дасьць магчымасьць шырэй разгарнуць сваю працу.

Будуем новую вёску.

Полацак, 10-8. На радыёфікацыю вёскі ў чарговым бюджэтным годзе адпушчаецца па лініі нарасьветы 4050 руб., на кінофікацыю 6000 руб.

Зараз на Полаччыне налічваецца 408 хат-чытален. У гэтым годзе адчыняецца 5 новых хат-чытален, для чаго адпушчана на будаўніцтве іх 40.000 руб.

Праз культурную працу— будуем новую вёску.

Калгас імя газэты „Савецкая Беларусь" дапамагае насельніцтву.

(В. Гарочыцы на Мазыршчыне).

Калгас імя газэты „Савецкая Беларусь" будзе дапамагаць вакольнаму сялянству сваімі сельскагаспадарчымі машынамі. Малатарня, сеялка, вея(л)ка, культыватар будуць малаціць, сеяць веяць і лушчыць у сялянскіх гаспадарках.

За карыстаньне машынамі ўстаноўлена плата напалову таней, чым цавалі кулакі. Беднякам машыны будуць давацца дармова. **В. Лявонік.**

КРЫЗІС ПОЛЬСКАГА ФАШЫЗМУ І ППС.

Чацьвёрты год існаваньня фашысцкай дыктатуры ў Польшчы супадае з глыбокім і ўпартым эканамічным крызісам, які зьнішчыў лягенду аб дабрабыце краіны пры фашысцкім урадзе Пілсудзкага. Нават бэльвэдэрскі*) друк ня можа больш заплюшчваць вочы на цяжкае гаспадарчае становішча, зводзячы, аднак, яго прычыны да хутка мінуючых зьявішчаў.

Між тым, усе адзнакі гавораць, што гэты крызіс, выклікаены пагоршаньнем міжнароднай кан'юнктуры, паслабленьнем прыліву замежнага капіталу, узрастаючымі цяжкасьцямі збыту і звужэньнем унутранага рынку, будзе ўсё глыбей прасякаць у галіну прадукцыі, што не выключае частковага палегчаньня ў паасобных галінах прамысловасьці.

Вялізарны дэфіцыт гандлёвага балянсу (каля 400 млн. злотых за першыя 5 месяцаў) прывёў да моцнага зьмяншэньня запасу замежнай валюты ў польскім банку (на 25 пр.), прычым зьніжэньне курсу ў Злучаных Штатах адбірае ў буржуазеі надзею на больш значны прыліў амэрыканскіх капіталаў у Польшчу, які прыдзецца заплаціць па замежных пазыках сёлета 199 млн. злотых. Адгэтуль значнае скарачэньне дзяржаўных інвэнстыцый і парады амэрыканскага кантралёра Дзюі адмовіцца ад іх нават у цяжкай індустрыі.

Узрастаючае ўбоства працоўных мас цягне за сабой далейшае звужэньне ўнутранага рынку шырокага ўжываньня. „Перш усяго неабходна канстатаваць—чытаем у справаздачы гандлёва-прамысловай Палаты—вельмі моцнае і цяжкае для народнай гаспадаркі зьмяншэньне пакупальнай здольнасьці сельскагаспадарчых пластоў і гарадзкіх мас». Адгэтуль—застой у гандлі, шпаркі рост у колькасьці апратэставаных вэксалёў (у пяць раз больш ранейшай нормы) і прыватнага вучотнага процанту (да 4 у месяц) эпідэмія банкроцтваў і г. д.

Крызісны стан польскай прамысловасьці выступае найбольш яскрава ў галінах, выпрацоўваючых для масавага спажыўца. Так, напрыклад, тэкстыльныя фабрыкі скарацілі выраб на 50 проц.

Беспрацоўе далёка перавысіла мінулагодні ўзровень. Чацьвёртая частка прамысловага пралетарыяту пазбаўлена работы. Затое фашысцкі ўрад, праводзячы палітыку дзяржкапіталізму, будзе шпаркім тэмпам узмацняць ваенную прамысловасьць за кошт далейшага павялічэньня падаткаў і абвастрэньня агульнага гаспадарчага крызісу.

Надзвычайна разбухшы бюджэт (на 1 мільярд злотых больш 1927-28 г.) непасільным цяжарам падае на працоўныя масы. Падатковы прэс дасягнуў найвышэйшай меры. Ужо цяпер 25 проц. агульнай сумы падаткаў выціскаецца пры дапамозе экзэкуцый.

Агульнаю бядою зьяўляецца дарагоўля, абагнаўшая ў пэрыяд фашысцкага рэжыму на 60 проц. рост заработнай платы. Яна б'е таксама па беднейшых пластох дробнай буржуазеі. Сярод абяднеўшых да апошняй магчымасьці, пазбаўленых апошняй маёмасьці мас сялянства—асабліва ў Заходняй Беларусі і Украіне пануе голад.

Гэткія вынікі трохгадовага гаспадараваньня польскага фашызму. Пры яго актыўным садзейнічаньні замежны фінансавы капітал узмацняе свае пазыцыі ў Польшчы, праводзячы далейшую цэнтралізацыю вытворчасьці. Найбольшыя прадпрыёмствы ў Верхняй Сілезіі пераходзяць у рукі фінансавай групы Гарымана, утвараючы вялізны трэст з абодвых бакоў польска-нямецкай мяжы.

Усё больш цэнтралізаваны і манапалістычны характар польскага капіталізму і вострая барацьба на рынках узмацняе яго імкненьні да імпэрыялістычнай экспансыі. Усё яскравей выяўляецца няўстойлівы і гнілы характар капіталістычнай стабілізацыі ў Польшчы. Яе супярэчнасьці польская буржуазея хоча перамагчы пры дапамозе сьпешна падрыхтоўваемай вайны супроць СССР, выконваючы ролю арганізатара антысавецкага блёку на ўсходзе пад кіраўніцтвам Англіі і Францыі.

У зьвязку з шалёным наступам буржуазеі ўзрастаюць рэвалюцыйныя настроі ў масах пралетарыяту, якія пераходзяць у шырокі контрнаступ.

Пасьля вялікай лодзінскай стачкі, якая сыгналізавала рэвалюцыйны ўздым у Польшчы, праходзіць хваля частковых, разьядnaных месцамі вельмі ўпартых забастовак, якія ўсюды набываюць выразна палітычны характар. Некаторыя з іх накіраваны супроць рэпрэсій, перш усяго ў абарону рабочых, якіх выкідаюць за рэвалюцыйную дзейнасьць. Рабочыя масы выяўляюць варожыя адносіны да фашысцкага арбітражу. У цэлым шэрагу гарадоў адбываюцца бурныя дэманстрацыі беспрацоўных. З другога боку, буйнейшыя посьпехі камуністаў на фабрычных і муніцыпальных выбарах (у Варшаве, Чэлядзі, Пабіяніцах, у Любліне і г. д.), а таксама шпаркі рост рэвалюцыйнага крыла ў прафсаюзах (каля 150 дэлегатаў на апошнім зьезьдзе) сьведчаць аб паскораным тэмпе лaлявеньня рабочых мас.

Глыбокі рух супроць фашысцкага рэжыму ахапляе сялянскія масы, які найбольш востра выяўляецца ў супраціўленьні падаткам, камасацыі і ліквідацыі сэрвітутаў. На гэтай глебе зьяўляюцца масавыя выступленьні вясковай бедноты. Асабліва вострую форму яны набылі на Заходняй Украіне і Беларусі, дзе аграрная палітыка фашызму і абшарніцкая рацыяналізацыя праводзяцца самым бязьлітасным спосабам. Польскія буржуазныя і згодніцкія газэты ўзьнімаюць трывогу з повaду крывавых сутычак сялян з паліцыяй. Гэтыя непарадкі зьліваюцца з мясцовымі забастоўкамі сельска-гаспадарчых рабочых.

Узмацняе нацыянальна-вызваленчы рух у Заходнай Беларусі і Украіне, які выяўляецца ў шэрагу выступленьняў супроць абшарніцка-капіталістычнай акупацыі і яе згодніцкіх паслугачоў.

Найбольш яскравы сьвет на працэс рэвалюцыянізаваньня мас кідаюць першамайскія дэманстрацыі, якія адбыліся ня толькі ў буйнейшых прамысловых цэнтрах, але і ў шэрагу малых правінцыйных гарадоў. Яны сабралі пад сьцягам кампартыі Польшчы каля 100 тысяч рабочых і сялян ва ўмовах надзвычайнага фашысцкага тэрору. Новая характэрная рыса гэтых дэманстрацый зьяўляецца ў тым, што пашоўшыя за кампартыяй масы выступалі асобнымі групамі, упарта пасоўваючыся ўперад і замацоўваючы за сабой пазыцыі. Доўгія бойкі на вуліцах, абарона сьцягаў і ў выніку сотні параненых сьведчаць аб росьце рэвалюцыйнай актыўнасьці сярод рабочай клясы. Вельмі паказальным таксама зьяўляецца шырокі ўдзел у камуністычных дэманстрацыях эксплёатуемага сялянства, якое дзесяткамі прабралася ў гарады праз усякія паліцэйскія загароды. Гэткі пералом у вёсцы лепш усяго даводзіць, што рабоча-сялянскі саюз пад кіраўніцтвам кампартыі ўжо ператварыўся ў масавы рэвалюцыйны рух.

Нарэшце, фабрычныя барыкады ў Пабіяніцах, дзе некалькі тысяч рабочых у абарону зволенага дэлегата давалі ўпарты адпор паліцыі, гавораць аб баявым напружаньні сярод актыўнейшай часткі пралетарыяту, якая пераходзіць да вышэйшых форм барацьбы.

Польскі фашызм спрабуе знайсьці выхад з цяжкага становішча ў разгортваньні сваёй сыстэмы, у ўдасканаленьні свайго апарату і ў узмацненьні тэрору. Гэтыя задачы прадугледжвае праэкт фашысцкай канстытуцыі, які афармляе максымальную канцэнтрацыю ўлады для барацьбы з рэвалюцыйным рухам і для вайны супроць Савецкага Саюзу. Фашысцкі ўрад пашырае арганізацыйную сетку ББС і канфэдэрацыю працы, насаджае свае ячэйкі ў буйных, асабліва ваенных фабрыках, пагалоўна выкідаючы з іх прыхільнікаў камунізму. „У агідпікаў камуністаў,—заявіў міністр унутраных спраў Трэпаў-Складкоўскі,—паліцыя страляла і будзе страляць". Аднaчасова фашызм узмацняе мэтады ашуканьня мас, шырока рэклямуючы новы праэкт страхавых законаў, «суды працы», «дапамогу галадаючым».

Аднак, усе гэтыя манэўры, выклікаючы частковую ілюзію, ня могуць затрымаць агульнага працэсу радыкалізацыі мас, якія ўсьведамляюць на практыцы клясавую сутнасьць так званай рабочай, сялянскай і нацыянальнай палітыкі фашызму. Зьмяншэньне за апошні год колькасьці „Стралка" з 300 да 150 тысяч сьведчыць аб паступовым адліве мас з фашысцкіх арганізацый.

Сьледам за эканамічным крызісам фашысцкая дыктатура ўступае ў пэрыяд палітычнага крызісу. На гэтай глебе ўзрастае роля згодніцкіх партый,—асабліва ППС у агульнай фашысцкай сыстэме, як заставы супроць рэвалюцыі, якая няўхільна насоўваецца. Значэньне ППС павялічылася яшчэ з прыходам ураду Макданальда, які рэклямавалі як пачатак дэмакратычна-пацыфісцкай эры, якая павінна выклікаць буйныя зьмены ў Польшчы. Ускладаючы на сябе місію ратаўнікоў „праваапарадку", правадыры ППС хочуць выгаргаваць сабе і сваім стаўленікам вялікі ўдзел у дзяржаўным апараце, у цёплых мясцох ля фашысцкага карыта. Іх «дэмакратычная апазіцыя» на справе зьяўляецца для фашызму свайго роду кляпанам безапаснасьці перад рэвалюцыйным рухам. Ашуканскія праэкты ППС «палепшаньня» канстытуцыі, новай зямельнай рэформы і тэрытарыяльнай аўтаноміі для „акраін", накіраваных фактычна да захаваньня існуючага рэжыму, павінны ўдаваць нібы яны вядуць барацьбу за „дэмакратыю".

Гэткія дамаганьні пры тактычных памылках і недастатковай актыўнасьці камуністаў даюць магчымасьць сацыял-фашыстам часткова паслабляць рэвалюцыйныя настроі сярод мас і ўцягваць іх у фашысцкую палітыку.

Карыстаючыся «прынцыпова»—апазіцыйна і радыкальна-дэмакратычным сказам, сацыял-фашысты ўмела пралазяць у тыя масы, якія яшчэ ня зусім падрыхтаваны да камунізму, але ўжо выяўляюць варожасьць да фашызму. Пагэтаму ППС ахвотна ішла на адзіны фронт з камуністамі нібы для барацьбы супроць фашызму, што ёй давала магчымасьць пашырыць за наш кошт свой уплыў сярод лявеючых мас.

Сваеасаблівую ролю ППС адыгрывае ў Заходняй Украіне, Беларусі і ў Верхняй Сілезіі, арудуючы там сярод мас украінцаў, беларусаў і немцаў, варожа настроеных супроць польскага імпэрыялізму.

У Заходняй Украіне зноў адрадзілася пад пратэктаратам ППС украінская сацыял-дэмакратыя і ажывілася дзейнасьць украінскіх радыкалаў (пры аднaчасовым пашырэньні сеткі ППС).

ППС аб'ядноўвае вакол сябе ня толькі ўкраінскіх, але таксама беларускіх, яўрэйскіх і нямецкіх сацыял-згоднікаў. Гэта дзяржаўная канцэнтрацыя сацыял-фашызму была, між іншым, выяўлена на апошнім зьезьдзе прафсаюзаў. ППС вядзе за сабой сялянскія згодніцкія партыі, ствараючы так званы «Блёк Абароны Рэспублікі і дэмакратыі». Яна вельмі хітра скарыстоўвае адраджэньне парляманцка-дэмакратычных ілюзій сярод дробнай буржуазеі, якая вельмі церпіць ад крызісу і падаткаў. Гэтыя ілюзіі шырока распаўсюджваюцца сацыял-фашыстамі пры дапамозе радыкальных гэстаў соймавай апазіцыі (як напрыклад, аддача пад суд фашысцкага міністра Чаховіча) і ўсё мацней націскаюць на шырокія пласты рабочай клясы і эксплёатуемага сялянства. Дэмакратычныя ілюзіі ў масах будуць найбольшай перашкодай для перамогі дыктатуры пралетарыяту і аховаю для буржуазеі перад пралетарскай рэвалюцыяй.

Вось чаму ў пэрыяд гаспадарчага і палітычнага крызісу найбольш небясьпечнымі ворагамі кампартыі Польшчы сярод рабочых і сялянскіх мас зьяўляюцца сацыял-фашысты, якія дзейнічаюць пры дапамозе радыкальна дэмакратычнай фразэалёгіі. Вось чаму левыя сказы сацыял-фашыстаў зьяўляюцца зараз галоўнаю небясьпекаю, тым больш, што асобныя зьвеньні кампартыі самі паддаліся націску ілюзіі мас аб удаваемым палявеньні ППС і аб удаваемай барацьбе паміж ёю і фашызмам.

Сур'ёзныя правыя памылкі, якія выцякаюць з недаацэнкі контррэвалюцыйнай ролі сацыял-фашызму, і выявіліся ў шэрагу спроб утварэньня адзінага фронту з сацыял-фашыстамі, мелі сваёй крыніцай няправільныя погляды т. т. Кастржэвы і Стэфанскага на адносіны фашызму да згодніцкіх партый.

Гэтыя погляды т. т. Кастржэвы і Стэфанскага няміnуча вялі да недаацэнкі контррэвалюцыйнай ролі і небясьпекі сацыял-фашызму. Яны зрабілі цяжкаю пасьлядоўную барацьбу супроць «левых» манэўраў ППС і далі некаторае ідэалёгічнае абгрунтаваньне шматлікім апартуністычным памылкам на мясцох... Гэтыя памылкі і хістаньні ў адносіне да ППС зьяўляюцца найбольш актуальнымі праявамі правай небясьпекі ў нашай партыі.

Бароначы свае апартуністычныя погляды, т. т. Кастржэва і Стэфанскі выступілі на пленуме з апазіцыяй супроць правільнай лініі ЦК, які па пытаньню аб сацыял-фашызме ўжо даўно падкрэсьліў працэс арганічнага зрастаньня ППС з фашызмам.

Пленум ЦК канстатаваў наяўнасьць з боку шэрагу членаў Палітбюро сабатажу крытыкі правых памылак, што выклікала пэўнае затрыманьне работы Палітбюро. Пленум зрабіў адпаведныя арганізацыйныя вывады. Ён зазначыў, што абавязковаю ўмоваю кансалідацыі партыі на правільнай бальшавіцкай лініі Камінтэрну зьяўляецца грунтоўная перамога раскрытыкаваных ЦК поглядаў т. т. Кастржэвы, Стэфанскага і Бранда.

Той унутраны пералом, які зараз адбываецца ў партыі на падставе пастаноў апошняга пленуму, які вядзе да зьнішчэньня фракцыйных перагародак, да адрыву ранейшай большасьці ад загрузшай у апартунізме вярхушкі і да згуртаваньня ўсёй партыі на лініі VI кангрэсу, зьяўляецца парукаю ўзьняцьця яе кіруючай ролі ў барацьбе пралетарыяту, эксплёатуемага сялянства і працоўных мас прыгнечаных нацыянальнасьцяй за ніэрынуцьце фашысцкай дыктатуры.

Ю. Ленскі.

*) Бэльвэдэр—рэзыдэнцыя Пілсудзкага.

АЖЫВІМ ПРАЦУ НА АНТЫРЭЛІГІЙНЫМ ФРОНЦЕ.

Рэлігія навучае бедняка пакорлівасьці перад кулаком-эксплёататарам і перашкаджае працоўным масам адбудоўваць гаспадарку на сацыялістычных падставах, перашкаджае будаваць новы быт. Няшчадная вайна рэлігійнікам усіх масьцей і іхным падхлебнікам!

Антырэлігійны фронт—клясавы фронт

Бязбожнік—за новы быт.

Трэба падтрымаць здаровы пачын.

…гэры. З аднаго боку стаіць бедната, якая рашуча патрабуе скарыстаньня касьцёлу пад сямігодку, а з другога боку—хутаране-заможнікі, якія стараюцца даць адпор беднаце. Яны шушукаюцца пазаўгольлю, склікаюць свае сходы і малююць пляны.

Заградцы першыя пастанавілі аб перадачы касьцёлу і выклікалі пайсьці па іх прыкладу ўсіх парафіян, а ў першую чаргу хутаран Няжараўкі. У зьвязку з гэты урэцкая парт'ячэйка камандыравала таварышоў у Няжараўку, якая складаецца з 10 двароў, правесьці сход. Няжараўцы аб сходзе парт'ячэйкі ведалі раней, а таму маглі стала падрыхтавацца. Яны ўсе як адзін заявілі:

— Будуйце школу, бо касьцёл мы не аддадзём, а што заградцы выклікаюць, дык гэта таму, што яны павар'яцелі.

Восьці які адказ атрымалі заградцы. Хто-ж такія няжараўцы? Яны—усе …

…трэба дадаць, што ў культурных адносінах Няжараўка вельмі адсталая. Культурнае жыцьцё ня цікавіць і моладзь, бо яна трымаецца ў рамках рэлігійнасьці.

На ўсю Няжараўку ёсьць усяго адна газэта, а ў заградцаў, якіх яны завуць вар'ятамі, на тры двары адна.

Шалёную падрыхтоўку да сходу вяла нейкая дзяўчына з Бабруйску, якая ўжо тры месяцы жыве ў Няжараўцы. У часе сходу яна нашэптывала няжараўцам, асабліва бабам, што ня трэба аддаваць касьцёл, няхай яны лепш забяруць сынагогу. Гэта дзяўчына праводзіць і другую працу. Пасучы коні, яна распаўсюджвае антысэміцкія ідэі. „Улада жыдоўская“, „за прылаўкам жыд“. Хто гэта дзяўчына—нам невядома, але якую працу яна праводзіць там, дык нам добра відаць.

Заградзкая беднота, з'арганізаваная ў калектыў 1-га жніўня, мае моц і на яе голас трэба адгукнуцца і да…

П. Дубовін.

АБАРОНЦАМ РЭЛІГІІ НЯ МЕСЦА У ПАРТЫІ.

(Лядннянскі раён, на Аршаншчыне).

Пачалося гэта з маленькага.

На сходзе па чыстцы апарату раённага інспэктарыяту асьветы старшыня камісіі па чыстцы гэтага апарату ў сваім дакладзе паказаў на памылку ў працы інспэктарыяту, якая выявілася ў тым, што на пасаду кіраўніцы дзіцячае пляцоўкі была прызначана асоба з рэлігійнымі перакананьнямі.

На гэтым можа і скончылася-б уся справа, каб азначаная «асоба» і яе гарачыя абаронцы не ўзьнялі цэлага гармідару, абвінавачваючы камісію ў несправядлівым паклёпе, у „пристрастности“ і іншых сьмяротных грахох. Тады справа была высьветлена ўва ўсіх сваіх драбніцах і выявілася наступнае.

Рэлігійная асоба—кіраўніца пляцоўкі аказалася жонкай віднага лядннянскага партыйца, сябра райкому, сэкратара ячэйкі і г. д. т. Шэйніна. Згодна пададзеных заяў і спэцыяльнага дасьледваньня, праведзенага камісіяй, устаноўлены наступныя факты:

1. На сьвята пасхі гэта „благочестивая“ „комуністычная“ сям'я спажывае мацу, якую хавае то пад ложкам, то ў кватэры сваіх суседзяў, хоць на стол для прылікі і выкладае самы сапраўдны „грэшны“ хлеб.

2. Кур і іншую жыўнасьць „благочестивая“ сям'я пасылае на «закланьне» к спэцыяльнаму рэзьніку, хоць і абыходзіцца гэта куды даражэй чымся звычайная „разьня“.

3. Мяса «благочестивая» сям'я спажывае выключна кашэрнае ды яшчэ і вымочвае яго па ўсіх правілах сьвяшчэннага талмуду.

4. У адносінах да „гояў“ сям'я праводзіць прынцып «сурoвага адмежаваньня» (паспрабуйце пазычыць у іх лыжку, нож ці яшчэ які посуд—за што!)

Ня гледзячы на матэматычную дакладнасьць прыведзеных фактаў, знайшліся сярод лядннянскіх таварышоў і нават партыйцаў такія асобы, якія з ваяўнічым запалам выступілі на абарону рэлігійнае Шэйнінае. Асабліва горача абаранялі яе (калі ня лічыць самога Шэйніна—мужа, які абараняў «па штату») партыйкі Дворкіна (райжанарганізатар!) і Пінсон.

Найбольш выдатнае па сваёй нясумленнасьці было выступленьне Пінсон. Гэтая «комуністка» сама зьяўлялася адным з трох сяброў камісіі, што падрыхтоўвала ўвесь матар'ял да чысткі, і адна з трох адмовілася падпісаць складзены камісіяй акт, заявіўшы наступнае:

— Шэйніна рэлігійная, гэта праўда. Але нашто такая рэзкая фармуліроўка?

Гэтыя самыя словы яна паўтарыла потым у прысутнасьці сэкратара райкому і аднаго з сэкратароў вясковых ячэяк. А на сходзе перад беспартыйнымі рабочымі, служачымі і саматужнікамі адмовілася ад іх, заявіўшы, што Шэйніна зусім нерэлігійная.

Які яскравы прыклад самае ганебнае беспрынцыпнасьці!

Усе гэтыя факты не маглі астацца бяз увагі пры чыстцы партыі. Справа Шэйніна, на якога апрача гэтага пададзен цэлы груд заяў, яскрава паказваючых на выразныя плямы ў яго мінулым, перададзена на вырашэньне ў акругу. Пінсон абвешчана была суровая вымова з папярэджаньнем.

Але гэта яшчэ не канец. На агульным сходзе раённае арганізацыі, дзе абгаварваліся вынікі партыйнае чысткі, „пакрыўджаная“ Пінсон выступіла з шумным пратэстам, узводзячы недапусьцімыя дэмагогічныя паклёпы і абвінавачаньні на ўсю праверачную камісію і на сэкратара райкому, які выкрыў хлусьню яе перад беспартыйным сходам. У выніку ўсяго гэтага абураны сход пастанавіў „дадаткова“ выключыць яе з складу КП(б)Б.

Лядннянская партыйная і савецкая грамадзкасьць з нецярплівасьцю чакае цяпер, што скажа акруговая праверачная камісія па справе «самога» Шэйніна і як паглядзіць інспэктарыят асьветы на мэтазгоднасьць астаўленьня рэлігійнае Шэйнінае на пасадзе кіраўніцы дзіцячае пляцоўкі.

М. К.

ПОП УЛАСЭВІЧ—ПРА СВАЁ ЖЫЦЬЦЁ.

(в. Скароднае, Каралінскага раёну, Мазырскай акругі).

Добра жыць у мядзьвежым куту, ды з добрымі людзьмі. Хваліць бога трэба за тое, што пачуў малітвы мае. Багата я павінен перад ім. Калі паглядзець на жыцьцё сялян і на маё, дык трэба праўду сказаць, што лепш за мяне жыве мала хто з іх. Савецкая ўлада не забыла мяне грэшнага: дала мне зямліцы даволі, ды яшчэ якой, лепшай мусіць ва ўсім раёне ня знойдзеш:— у адным месцы, вакол сядзібы. Хто ідзе, або едзе каля майго будынку, дык абавязкова запытае: „хто тут жыве?“ Мая гаспадарка са ўсіх бакоў адрозьніваецца ад іншых: будынкі добрыя, збажына добра расьце, коняй—2, кароў—4, сьвіней — 4, авечак — 3 ды яшчэ сёе-тое. Ды і па якасьці яна адрозьніваецца ад іншых.

Жылося да гэтага году, хвала богу, добра. Вучацца мае два сыны ў вышэйшых навучальных установах, будуецца новы храм—надта прыгожы, зруб ужо зроблены, з добрага дрэва складзен, дасталі і прывезьлі бляху на дах. Усё ідзе як трэба. Савецкая ўлада ўзяла правільны курс на індустрыялізацыю краіны, дапамагае індустрыялізавацца і нам праведнікам. Маё ранейшае памяшканьне—прыгожы царкоўны будынак 30×10 арш.—таксама дзякуючы маім клопатам пакінулі за мной. У адной палове пастаўлены ў 1923-24 г. сьвятыя абразы, на даху крыж, а другая палова пустуе. Заняць ніхто ня зможа, бо пастаўлен крыж—нехрысьці не пасьмеюць дакрануцца. А што няма ў міліцыянэраў кватэр і яны марнеюць у цеснаце і брудзе, дык чорт з імі, мне справы да іх няма.

Толькі вось, як мне пазбавіцца ад індывідуальнага абкладаньня?! Да гэтага часу ўсё неяк праходзіла добра, а цяпер ужо нейкая чорная хмара вісіць. Калі ў мінулым годзе я плаціў якіх небудзь 100 руб., дык на 1929-30 г. назначылі 326 р. у індывідуальным парадку. Ня ведаю, як мне выкруціцца ад гэтага ліха. Дакуманты, і досыць важныя, я паслаў у раённую падатковую камісію на цэлых 8 аркушах, ды яшчэ якія дакуманты—усе яны насьведчаныя поўным складам царкоўнага савету за ўласнаручнымі подпісамі старшыні царкоўнага савету Пархаменка Цярэшка—няпісьменны, членаў: Доўбаша Грыгора—няпісьменны, а за іх распісаўся сэкратар царкоўнага савету Мачульскі. Апошні хоць трохі і кумекае пісаць, але ён свой чалавек і да таго-ж у складзеным рахунку нічога не разьбярэ. Хоць я і багата нахлусіў, але разабрацца царкоўны савет ня зможа, ды і дзе яму разабрацца па ўсіх 350 прыбытковых запісах, усяго на суму 508 р. 23 кап.! Ім што ні скажаш, дык заўсёды яны згодны. Наогул, хвала богу за ўсё.

Ну, попе, ты ўжо скончыў свой расказ, а цяпер я скажу:

— Зямліцы з сядзібай ты атрымаў, ашукаўшы маладушных, без дазволу савецкіх законаў,—яе трэба адабраць ад цябе, бо працоўны сялянскі люд жадае арганізаваць на ёй калгас.

— Крыж, які ты паставіў на памяшканьні былога царкоўнага дому ў 1924 годзе, ты павінен зьняць, бо гэты будынак нацыяналізаваны, і ты ўлез у яго самачынна.

— Дзецям тваім ня месца ў навучальных установах.

— Бляха, якая куплена на дах для царквы ашуканскім спосабам, павінна быць вернута ў каапэрацыю на патрэбы гаспадарчага будаўніцтва, а ня дзеля тваёй індустрыялізацыі.

— Царкву сяляне будаваць ня хочуць і ня маюць у ёй патрэбы, а ты цягнеш за шыю.

— Ад індывідуальнага абкладаньня ты ня здолееш пазбавіцца, і твае разрахункі і рахункі фальшывыя. Ты ашукаў царкоўны савет, але належныя ўстановы твайму рахунку не павераць. Ты кажаш, што прыбытку меў 508 р. 23 кап., але падатковая камісія выявіла 900 руб. Ну, хто-ж паверыць, што за пахаваньне ты браў ня больш 67 кап., за хрэсьбіны—1 р., за памянаваньне—67 кап., за шлюб—3 р.?!

Няхай гэта чытаюць пісьменныя і раскажуць твайму паслухмянаму царкоўнаму савету, як ты іх калпачыш.

Падслухаў і распісаў НАГЛЯДНІК.

ДЗЯКА—НА НАЛЕЖНАЕ МЕСЦА.

Дзячок Пухавіцкай царквы Андрэй Сырэц за час існаваньня савецкай улады, як кажуць, паслужыў і вашым і нашым. З першых дзён рэвалюцыі Сырэц быў старшынёю Пухавіцкага валвыканкому, але стаў праводзіць свае старыя дарэвалюцыйныя парадкі, зьнюхаўся з кулакамі, трымаў сувязь з папамі, таму яго пагналі па шапцы. Туды-сюды кінуўся Сырэц, але прытулку нідзе не знайшоў. Трэба было працаваць на зямлі, або ісьці па сьвету займацца ашуканствам цёмных людзей. Апошняе больш прыйшлося да густу Сырцу, і ён застаўся на пасадзе дзяка пухавіцкай царквы.

Супроць рэлігійнага дурману выступ… …новага жыцьця і культуры, выкінулі свой лёзунг „даёш ячэйку бязбожніка». Пры дапамозе комсамольцаў вучні арганізавалі ячэйку бязбожнікаў.

Пухавіцкая царква пачала пусьцець, нават старыя бабулькі замест царквы прыходзілі паслухаць лекцыю на антырэлігійныя тэмы ў ячэйку бязбожнікаў. Дзячок Сырэц і поп сталі палохацца. Поп з пападзьдзёй прытаіліся ў сваёй кельлі, а Сырэц, як больш адважны, выступіў на адкрытую барацьбу з ячэйкай.

Надыходзіў „вялікдзень“. Сырэц пачаў прыслухоўвацца, што робіцца сярод бязбожнікаў. І калі пачуў, што … …памагай сваёй дачкі Ліды стаў набіраць сабе сяброў супроць бязбожнікаў.

На вялікдзень, калі ячэйка арганізавала свой антырэлігійны карнавал, Сырэц і яго падхалімы: Янка Лабуш, Алесь Сьвірыдовіч, Адам Каранеўскі, Міхась Ільлюкоў і Іван Жыльчык напалі на карнавал з каменьнямі і пяском, пачалі біць і засыпаць вочы пяском бязбожнікам. Карнавал такім чынам быў сарваны.

Справа з гэтым чамусь заціхла. Трэба, каб адпаведныя органы зацікавіліся гэтай справай і моцна ўдарылі па руках божым служкам і іхным ку…

Д. И.

Фэльетон.

Палахлівыя ваякі.

Стаіць бацька на цьвінтары божага храму, глядзіць мутнымі вачыма на званара свайго Аўгена і думае цяжкую думу, а можа і зусім бяз думак стаіць, хто яго ведае—нічога не прачытаеш на выцьвеўшым твары, што аброс мохам валасоў. Што валасы, то і твар, што рыза, то і вочы—шэрыя, мутныя, палінялыя.

— Ты, Аўген, на званіцы пораху не шкадуй. Ня сьпі там.

Аўген вінавата шмыгае носам, кашляе шасьцідзесяцігадовым «акхы-кхы», папраўляе шапку, што засталася ад японскай вайны (і зімой і летам—адным цьветам) і адказвае:

— Не мае ўжо гады, айцец. Ледзьледзь дыбаю. Залезу на званіцу і сілы вецер адымае. Вераб'і заціліваюць, дык я і пужаюся: ці ня возьмуць пад крыльля старога, ці ня скінуць з храма божага.

— А ты, Аўген, кілішак гарэлкі... перад абедняй... як на званіцу лезьці. Памаладзееш, сілы ранейшыя вернуцца. Рукі лягчэй будуць хадзіць. Звон ядраны будзе.

І пашоў айцец з гэтымі словамі. Стаіць званар Аўген, глядзіць яму ўсьлед і пытальны знак напісаны на яго твары.

— Што айцец сказаў? Кілішак гарэлкі? Выпіць?...

А ў нядзелю замест пытальнага знаку клічнік быў напісаны на твары Аўгена. Званіца ружоваю здавалася, яблыкі парпуровымі і мора па калена было.

Зарніцай званілі званы. У полудзень званілі званы. Увесь дзень зьвінеў мядзянымі перазвонамі.

У царкве айцец з амбону мусоліў слова эвангельскае, увязваючы яго з бягучым момантам бягучага жыцьця. На званіцы Аўген ператвараў сказы ў адну літару „дз“ і рассыпаў іх па лугох і палёх сялянскіх.

Ішлі прыхаджане ў царкву. І са смакам і бяз смаку елі ў тысячу першы раз старыя біблейскія легэнды ўсё ў новых і новых варыянтах.

Прыхаджане да айца, айцец да прыхаджан. На магілках, на кірмашох, на хрэсьбінах і хаўтурах, на вясельлі і малебнах айцец са словам божым у кішэню не палезе.

Якое дзіўнае і геніяльнае гэта евангэліе. Прароцтвы за прароцтвамі „нисходят“ з яго праз вусны раба божага—айца Слабодзкай царквы Аршанскай акругі. Прароцтва, што будзе савецкая ўлада і што яе ня будзе, здарыцца вайна з Кітаем і што яе ніколі ня будзе—баяцца бальшавікі хунгузаў, золатам купяць мір, крывёю мужыкоў падпішуць дагавор аб ненападзе. Нават у евангеліі напісана, што камуністы Копысі—жулікі і што наогул камуністы—круцялі, прадаўцы сумленасьці чалавечай. Асабліва многа напісана ў евангіліі пра настаўнікаў Копыскай сямігодкі, якія некалькі раз імкнуліся весьці антырэлігійную работу.

Абурыліся настаўнікі:

— Мы дакажам, што гэта—хлусьня, як і наогул усё евангэліе. Мы дакажам... Мы дакажам, што бога няма. Мы дыспут арганізуем.

І сапраўды, праз тыдзень уся вёска закідана афішамі аб дыспуце. Адны называлі дыспут антырэлігійным, а другія рэлігійным, трэція—бязбожнабожым.

— Дыспут...

— Дыспут...

— Дыспут...

У кожнай хаце ведалі пра гэта слова. І сэнс ведалі яго. Яно заняло законнае месца ў вясковым лексіконе.

— Сёньня пойдуць у штыхі на папа!

— Загоняць у казіны рог!

— Прымусяць адмовіцца ад сану!..

Уся вёска сабралася ў школу. І ня ў школу, а да школы: хто прымасьціўся на прызьбе, хто на згародзе, хто проста на мураўцы лёг. Гэткіх сходаў вёска яшчэ ня бачыла. Тут можна было прыкмеціць і дзеда Ахрэма з бабуляй Аксіняй, якія самі ня памятаюць колькасьць сваіх год, і Сёмку з Ляксеем, і Ляксея з Сёмкам, і карапуза Віктара—шостае лета жыве ў жыцьці.

Каго тут нельга было ўбачыць?! Усіх, толькі не падпальшчыкаў дыспуту. Яны кінулі іскаркі-афішы па ўсёй вёсцы, узьнялося полымя—сход сялянскі, а пажарнікі-настаўнікі Копыскай сямігодкі—як у ваду канулі. Як у вір галавой. Айцец бярэ клінок барады ў кулак, ухмыляецца вусамі і кажа:

— Куды ім, бязбожнікам, даказаць недаказанае?! Ну, хіба вы скажаце, што Слабодкі няма, калі яна ёсьць? Бог быў, ёсьць і будзе. Пакуль будуць зоры і сонца на небе, пакуль будзе сьвет, датуль будзе і бог.

Сяляне слухаюць і маўчаць. Ды што ім казаць айцу духоўнаму, калі зараз будзе сапраўдная бойка, з якой безумоўна, бязбожнікі выйдуць пераможнікамі.

— Ідуць, ідуць!..

— Ідуць!..

Хлапчукі беглі па вуліцы і, звонка сьмяючыся, перадавалі навіну дарослым. Дарослыя злазілі са згароду, узьнімаліся з мураўкі і прызбаў, а некаторыя выходзілі на вуліцу сустракаць дарагіх гасьцей.

Ішлі двое: адзін—важны, салідны, вусы стрэлкай і сам страла, другі—маленькі, худзенькі вочы ціўк-ціўк, як у салаў'я, і сам салавей. Адзін—загадчык сямігодкі Жыкавец, другі—выкладчык грамадазнаўства Шпак.

Недзе было яблыку ўпасьці, прыйшлі дакладчыкі—тунэль зрабіўся сам сабой. „Праходзьце любыя, мы чакаем вас“. І яны прайшлі. Важна, як патрэбна людзям важным.

— Таварышы! Мы прыйшлі сёньня да вас, каб арганізаваць дыспут на тэму аб існаваньні бога, каб разьбіць рэлігійны дурман, опіум, сівуху, ману. Але дыспуту ня будзе. Мы зробім даклад. Просьба да асоб, якія ня маюць права голасу, аслабаніць памяшканьне.

Поп надзеў шапку і пашоў. Сяляне закурылі і разышліся. Настаўнікі зьдзіўлена паглядзелі адзін на другога і пацягнуліся ў Копысь.

Салдаты бязбожнага фронту бадзёра крочылі ў пошуках новых прыгод.

Цім. Зарэчны.

Будуй клюб, а не царкву.

(Шклоўскі р., Магілеўск. акругі).

У Шклоўскім раёне ёсьць вёска Любінічы, якая разьмешчана па абодвых баках Кіеўскае шашы кілёмэтрах у 9-ці ад г. Шклову. У гэтай вёсцы ёсьць царква, але, як відаць, будынак ужо вельмі стары і неўзабаве разваліцца. Гэта значна дапамагло боскім служкам з'агітаваць цёмнае сялянства на пабудову новага будынку для царквы. Летась яе ўжо будавалі. У гэтым … …што „божыя служкі“ праводзяць працу па збору сродкаў на яе дабудаваньне. Шклоўскія культурнікі павінны былі-б заняцца справай выхаваньня насельніцтва в. Любінічы, каб сродкі сялянскага мазаля ня траціліся бяз усякай карысьці для працоўных мас. Моладзь акаляючых вёсак вельмі нездаволена пабудовай царквы і выказвае думку за тое, што гэты будынак …

Праводжаны.

БОГАВЫ НАМЕСЬНІКІ.

І ўрач, і поп, і... агітпроп.

ЛЕПШ ЗА ЗЯМЛЮ ТРЫМАЦЦА, ЧЫМ ЗА ЦЬВЕРДЗЬ НЯБЕСНУЮ.

„ПОЙЦЕ БОГУ НАШЕМУ, ПОЙЦЕ“.

ЗА ЗЯМЛЮ ЛЕПШ ТРЫМАЦЦА, ЧЫМ ЗА „ЦЬВЕРДЗЬ НЯБЕСНУЮ“.

„РАДУЙСЯ, НЕВЕСТА НЕНЕВЕСТНАЯ“.

ПАЎЛЮК ШЧАМЕЛЬ.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

аб устанаўленьні прэміраваньня лясной варты і міліцыі за выяўленьне самавольных парубшчыкаў і самавольна высечанага лесу.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Устанавіць спэцыяльны фонд для прэміраваньня лясной варты і міліцыі за выяўленьне самавольных парубшчыкаў у лясох дзяржаўнага і мясцовага значэньня і асоб, якія незаконна карыстаюцца лесам і лясным ужыткамі, а таксама за выяўленьне самавольна высечанага лесу.

2. Крыніцамі для выдачы прэмій зьяўляюцца:

а) 30 проц. ад сум, спагнаных па спэцыяльных таксах з прыватных асоб за незаконныя ўжыткі з лясох дзяржаўнага і мясцовага значэньня;

б) 30 проц. ад сум, выручаных ад продажу канфіскаванага пры самавольных парубках лесу і лясных матэрыялаў.

3. Сумы, якія астаюцца пасьля адлічэньняў у прэміяльны фонд (арт. 2) паступаюць у даход дзяржаўнага бюджэту, калі лесапарушэньні зроблены ў лясох дзяржаўнага значэньня, і ў даход мясцовага бюджэту — калі лесапарушэньні зроблены ў лясох мясцовага значэньня.

4. Усе-ж штрафныя сумы, накладзеныя за лесапарушэньні ў адміністрацыйным парадку, залічваюцца ў даход мясцовага бюджэту.

5. Народнаму Камісарыяту Земляробства разам з Народным Камісарыятам Унутраных Спраў даручаецца на працягу [illegible] выдаць інструкцыю аб парадку ўжываньня гэтае пастановы.

6. З моманту выданьня інструкцыі касуецца пастанова СНК БССР за 17 студзеня 1924 г. „Па мерапрыемствах для змаганьня з незаконным карыстаньнем лесам" (З. З. БССР 1924 г., № 2, арт. 18).

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР М. Карклін.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР М. Калевіч.

28 ліпеня 1929 г. г. Менск.

СУПАКОЙНАЙ НОЧЫ...

Так і хочацца гэтае пажаданьне сказаць некаторым акруговым інспэктарыятам народнай асьветы. [illegible]

[illegible]

В. З.

БІБЛІЯГРАФІЯ.

Міхась Зарэцкі, „Падарожжа на Новую Зямлю". Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва. Менск, 1929 г. [illegible]

[illegible]

Уладзімер Сядура.

Зачынілася акруговая спартакіяда.

Першая акруговая спартакіяда сялянскік фізкультурнікаў зачынілася. На спартакіядзе адбыліся спаборніцтвы па лёгкай атлётыцы і розным гульням. Прыняло ўдзел 160 фізкультурнікаў з 14 раёнаў Меншчыны. У склад фізкультурнікаў уваходзілі батракі, рабочыя саўгасаў, калгасьнікі і сялянская беднота. 75 проц. фізкультурнікаў — камсамольцы і партыйцы.

Спартакіяда прайшла ажыўлёна і паказала, што вясковыя фізкультурнікі добра падрыхтаваны і ўсьвядомілі значэньне фізкультуры.

Усім калектывам выдадзены індывідуальныя і калектыўныя прызы. 27 фізкультурнікаў вылучаны для ўдзелу ва Ўсебеларускай спартакіядзе сялянскіх фізкультурных гурткоў.

ТЭАТР—КІНО

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР.
ГАСТРОЛІ МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ
Аўторак, 13-га жніўня
„Король веселится" у 3-х дзеях НЕЛЬСОНА.
ПАЧАТАК А 9-й ГАДЗІНЕ.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА". З аўторка, 13 жніўня. МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „НАВАЛЬНІЦА". У 6 частках. Звыш праграмы: КІНО-ХРОНІКА № 37.

КІНО-САД „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА" Савецкая № 71. З 13 жніўня. Вялікі мастацкі гістарыч. баявік з эпохі панаваньня Паўла І. „ЗАЛАТАЯ ДЗЮБА". Штодня 2 сэансы, пачатак: 1-га—9 г. 15 х. 2-га—10 г. 45 х. Каса а 7 гадз.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ". Выключны мастацкі баявік па аповесьці „Бурлачка" Нечуй-Левіцкага. „ВАСІЛІНА". Драма ў 6 частках. Звыш праграмы: Хроніка Белдзяржкіно № 18.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ. ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ „ГОРНАЯ БАЛЯДА". Драма ў 7 частках з пралёгам. Пачатак а 7 гадз. 15 хв. Каса а 6 г.

1-Ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПРАЛЕТАРЫ". „АДРАС ЛЕНІНА". Штодня 2 сэансы: у 3 з паловай і 5 гадзін. Каса — ад 2-х гадз. Па нядзелях ад 12 г. дню.

Галоўлітбел 525.

ХРОНІКА.

У Прэзыдыуме Менскага акрвыканкому.

Падрыхтоўка дэмабілізаваных чырвонаармейцаў.

Для чырвонаармейцаў, якія ў хуткім часе будуць дэмабілізаваны, арганізоўваюцца курсы на падрыхтоўцы да актыўнай працы ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва.

Прэзыдыум АВК запрапанаваў інспэкцыі нарасьветы вызначыць для гэтых курсаў патрэбную колькасьць настаўнікаў.

Акрза і райвыканкомам даручана павесьці працу па ўцягненьню дэмабілізаваных чырвонаармейцаў у калгасы.

Вынікі самаабкладаньня.

Самаабкладаньне па Меншчыне прынята сходамі насельніцтва ў суме 461210 руб., па 1 жніўня паступіла 326459 руб. або 71,5 проц. прынятай сумы.

Слаба паступае самаабкладаньне па Капыльскаму, Бягомльскаму, Грэскаму і Бярэзінскаму раёнах.

Пакуль што з агульнай сумы скарыстана на ажыцьцяўленьне мерапрыемстваў прынятых сходамі толькі 131719 р. З мінулага году таксама засталося невыкарыстаным звыш 80000 руб.

Прэзыдыум АВК даў дырэктывы райвыканкомам прыняць меры, каб у жніўні скончыць кампанію па збору сродкаў і выкарыстаць іх па прызначэньню.

Новы старшыня Аэзту.

Старшынёй акруговай камісіі Аэзту высунут загадчык акрза т. Каранёўскі. Для сталай працы ў камісіі ўведзена пасада сэкратара замест скарочанай бухгальтара.

На Усебеларускім зьлёце піанэраў.

Учора а 12 гадзіны ў летнім тэатру „Прафінтэрн" пачалася дзелавая праца ўсебеларускай конфэрэнцыі піанэраў.

З дакладам аб працы ЦБ ЮП і чарговых задачах піанэр-руху на Беларусі выступіла т. Буклей.

— У сучасны момант на Беларусі налічваецца арганізаваных у піанэратрадах—79.541 дзяцей. Па падліках, у нас дзяцей працуючых па найму налічваецца 33.717 чал.

Конфэрэнцыю віталі прадстаўнікі Аршанскіх і Магілеўскіх фізкультурнікаў.

* * *

Учора прыступілі да працы 9 сэкцый піанэр-зьлёту. Сэкцыі выпрацоўваюць наказ грамадзкасьці ад імя дзяцей.

* * *

Учора ўвечары ў летнім садзе „Прафінтэрн", адбыліся гульні, спаборніцтвы па розных відах фізкультуры паміж удзельнікамі зьлёту.

* * *

У час правядзеньня Ўсебеларускага зьлёту ўдзельнікі будуць праводзіць гутаркі з кіраўнікамі цэнтральных устаноў і арганізацый.

Намечан такі распарадак правядзеньня гутарак: з старшынёй ЦВК БССР—аб рабоце саветаў сярод дзяцей, з Наркомам Асьветы з удзелам інспэктароў нацменшынств—па пытаньням школьнага будаўніцтва, з Наркамземам—аб с.-г. рабоце, з сэкратарам ЦК КП(б)Б, з тав. Лакціонавым—аб вайсковай рабоце.

Таксама будуць праведзены гутаркі з НК Аховы Здароўя, НК Працы і старшынёй ЦП саюзу с.-г. і лясных рабочых

Звыш 2 міліёнаў на 3-ю пазыку.

Згодна апошніх вестак, агульная лічба падпіскі на 3-ю пазыку па Менскай акрузе складае 2.018.190 руб.

Чыгуначнікі далі 125 тысяч рублёў.

Рабочыя чыгуначнікі Беларусі падпісаліся на 125 тысяч рублёў на 3-ю пазыку індустрыялізацыі.

На асобных калектывах практыкуюцца выклікі—спаборніцтвы на лепшую падпіску.

Рабочыя дрэваапрацоўшчыкі—у фонд індустрыялізацыі.

У нядзелю 11 жніўня рабочыя менскага заводу „Дрэваапрацоўшчык" працавалі ў фонд індустрыялізацыі краіны.

На працу зьявіліся ўсе рабочыя, заробляна звыш 800 рублёў.

Сход пастанавіў усе зароблены грошы перадаць на пабудову ў Беларусі сельска-гаспадарчага заводу.

Падрыхтоўка працаўнікоў кас ашчаднасьці.

Галоўная каса ашчаднасьці ў бліжэйшым часе арганізуе месячныя курсы для дэмабілізуемых чырвонаармейцаў. Курсы ставяць мэтай падрыхтаваць чырвонаармейцаў для працы ў апараце кас ашчаднасьці. Апрача тэорыі курсанты будуць займацца і практыкай.

Чыстка бірж працы.

З 15 жніўня па усёй Беларусі пачынаецца генэральная чыстка бірж працы. У сувязі з гэтым ЦСПСБ зьвярнуўся з лістом да ўсіх прафарганізацыяў аб неабходнасьці актыўнага ўдзелу працоўных у чыстцы.

Ліквідацыя Лесзагу.

З кастрычніку бягучага году ліквідуюцца лесазагатоўчыя ўпраўленьні НКЗ Беларусі. Лесазагатоўкі перадаюцца Лесбелу. Па дагавору з Лесбелам і ЦП саюзу с.-г. і лясных рабочых усе рабочыя, у ліку 500 чалавек пераходзяць на працу ў Лесбел.

Пачынаецца рэгістрацыя ў менскіх школах.

Менская інспэкцыя нарасьветы пастанавіла распачаць рэгістрацыю дзяцей з менскіх школах з 15 жніўня. Рэгістрацыя будзе праведзена да 20 жніўня.

З 20 да 25 жніўня спэцыяльна вылучаныя камісіі будуць праводзіць прыём у школы. З 25 жніўня ў школах пачнуцца заняткі.

Дзяцей сірат—у дзіцячыя дамы.

Галоўсацстрах у бліжэйшым часе заключае дагавор з Наркамасьветы аб зьмяшчэньні ў дзіцячых дамох нарасьветы дзяцей сірат памёршых інвалідаў і наогул працоўных, якія атрымоўвалі пэнсію з страхкас, або былі застрахаваны.

СУД.

Забойства і рабунак старыка.

Язэп Скарабагаты з вёскі Нарэйкі, Койданаўскага раёну, ад нараджэньня меў 70 гадоў. Жыў Скарабагаты адзін—маючы невялічкую гаспадарку.

Па суседзтву з Скарабагатым жыў Язэп Камейша, які часта заходзіў да Скарабагатага, дапамагаў яму напілаваць дроў, а жонка Камейшы мыла старыку бялізну і калі небудзь гатавала абед.

Часамі Скарабагаты ў гутарцы з Камейшам абяцаў апошняму пасьля сваёй сьмерці маемасьць і гаспадарку завяшчаць Камейшу і яго жонцы Алене за добрыя да яго адносіны.

Наогул Скарабагаты лічыў Камейшу блізкім і сваім чалавекам, нават расказаў яму, што па куце за дошкамі ім захаваны грошы на выдаткі па пахаваньню ў выпадку сьмерці.

У такіх адносінах Скарабагаты і Камейша жылі каля трох гадоў. Камейшу хацелася, каб скарэй памёр Скарабагаты, бо мэтай яго была—хутчэй заўладаць багацьцем старога.

У сакавіку месяцы Скарабагаты, маючы лішкі бульбы, саломы і сена прадаў лішкі сабраў яшчэ каля 60 руб. і так сама захаваў.

Перад вялікаднем Камейша ў суботу зайшоў да Скарабагатага пастрыг і пагаліў яго і тады-ж у Камейшы паўстала думка забіць Скарабагатага і заўладаць яго маёмасьцю.

Ноччу, калі Скарабагаты адпачываў—Камейша праз вакно залез у хату Скарабагатага, узброіўся сякерай і нанёс некалькі ўдароў па галаве Скарабагатаму, але апошні быў жывы—тады Камейша схапіў яго за горла задушыў, а труп выцягнуў з хаты і кінуў у студню.

Пасьля забойства Скарабагатага Камейша абрабаваў у хаце рэчы, сала, вопратку і грошы.

За гэта злачынства Менскі Акруговы Суд прыгаварыў Язэпа Камейшу на восем гадоў зьняволеньня з суровым ізаляваньнем і пазбаўленьнем у правох на тры гады.

Д. Кастроў.

Жлобінскі райвыканком выклікае на 15 верасьня г. г. гр-н Крэйзінгравых Фэадосію Яўхімаву і Алойса Язэпава па справе аб скасаваньні іх шлюбу.

ЗГУБЛЕНЫ.

— Вучотна-конская картка Рэута І. П. —выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 813.
— Вучотна-конская карт. Ладуцька Ю. Я. —выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 813.
— Вучотна-конская карт. Падавіковіча Н. Г.—выд. Чэрвенск. РВК, кв. № 813.
— Вучотна-конская карт. Пеньковіча А. Р.—выд. Чэрвенск. РВК, кв. № 813.
— Вучотна-конская карт. Каранеўскага А. А.—выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 813.
— Картка на каня Суша Б. А.—выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 813.
— Інваліди. кніжка № 1840 Рымашэўскага Я. М. — выд. Менакрстрахкасай, кв. № 814.
— Мэтрычн. выпісь Круцько Г.—выд. Менскім Загсам, кв. № 815.
— Вучотна-конская кніжка № 227 Мацько С. П.—выд. Сьмілавіцкім РВК, кв. № 816.
— Біржав. картка № 5153 Сенькевіча З. С.—выд. Менбіржай працы, кв. № 817.
— Пасьведчаньне аб сканчэньні 4-й сямігадов. школы ў Менску Старобіна М. О., кв. № 818.
— Мэтрычн. выпісь Старобіна М. О.—выд. Менскім Загсам, кв. № 819.
— Дамавая кніга Сідарэнко М. І. дома № 77 па Шпітальнай вул., кв. № 820.
— Сяброўская кніжка № 510 Файн Э. Л. —выд. саюзам Мэдсанпрацы, кв. № 821. скага р-ну, кв. № 829.
— Асабовае пасьведчаньне за № 7 і літэр 50 проц. ад Менску да Клясьціцы з 10-VI—1-IX, выд. Менскім польскім пэдагагічн. тэхнікумам на імя Усвайскай А. У., кв. № 830.
— Пасьведчаньне аб скончэньні 9-цігадовай школы Тамарына Н. Ш.—выд. Бабруйск. акрз. Нарасьветы, кв. № 831.

ШАХМАТЫ

№ 2(7172)

пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Задача № 25 Я. Камянецкага.

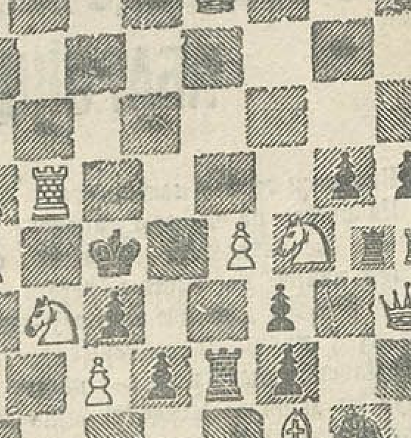

Бел. Кр e8, Фh3, Лb5, Лh4, Cf1, Кb3, Kf4, ппа4, c2, e4 (10).

Чорн. Кр c4, ЛЕ2, Лg4, Ch8, Kg1, ппа5, c3, d2, f2, f3, g5, h5 (12).

Мат у 2 хады.

Тэлеграфны матч.

1-я партыя.

Багатырчук — Раманоўскі 26 а 2-а4, а7-а6, 27Kpg1.g2 Kpg8.f8 28 Kpg2-f3 Kpf8-e7,29 Kpf3-e4 Kpe7d7, 30 a4:b5 a6:b5, 31 ЛL1-a1.

2-ая партыя.

Рамаяоўскі—Багатырчук 16 Kc3-e4 c6-c5, 17a4:b5 a6:b5 18 Ke4-d6+ce7:d6.

Сэанс адначасовай гульні 9 жніўня ў саду завода „Бальшавік". А. Каспэрскі згуляў адначасова 18 партый у шахматы. Рэзультат+15—3. У ліку выйграўшых шахматыстка Ліпман.

Міжнародны турнір Карлсбадзе.

Пасьля Маскоўскага турніру 1925 г гэта першы вялікі міжнародны турнір з удзелам усіх лепшых ігракоў заграніцы. Прымаюць удзел між іншым: Капабланка, Багалюбаў, Німцовіч, Відмар, Шпільман, Тартаковер, Эйве і іншыя. Адмовіўся ад удзелу чампіён сьвету Алехін, Т. Я. 5 верасьня пачынаецца матч на пяршынство ў сьвеце з Багалюбавым.

Да прыёму дэмабілізаваных.

Менскай Біржай Працы вядзецца падрыхтоўчая праца дзеля прыёму дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і камскладу і пасылкі іх на працу.

У сучасны момант браніруюцца па ўсіх прадпрыёмствах і ўстановах месцы асоб 1907 г. нараджэньня, уступаючых у шэрагі РСЧА і РСЧФ, гэтыя месцы будуць запаўняцца тымі, якія зьвернуцца з арміі. Зьбіраюцца зьвесткі 3 проц. броні дзеля разьмяшчэньня начскладу на адміністрацыйна-гаспадарчыя і тэхнічныя пасады. Запатрабаваны зьвесткі ад Белсельсаюзу аб маючыхся вольных месцах па камгасах і калгасах дзеля разьмяшчэньня дэмабілізаваных. Аслабаняецца і падрыхтоўваецца інтэрнат дзеля дэмабілізаваных на 40 коек.

Адначасова паведамляецца, што ўсе дэмабілізаваныя і камсклад, які адмаўляецца ад прапануемай ім сталай пасады, у другі раз свайго адмаўленьня будуць зьняты з вучоту дэмабілізаваных і накіроўвацца на працу на агульных падставах з усімі беспрацоўнымі.

Заг. Біржы Працы Думляр.

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 13-га ЖНІЎНЯ 1929 г.

	Куп.	Прад.
1 6 проц. выйгр. паз.	4.86	—
Бяспроц. выйгр. паз. 26 г.	128.50	130.50
Выйгр. пазыка 1929 г.	101.05	101.45
10 проц. выйгр. пазыка 1927 г.	26.27	26.37
3-я сялянск. выйгр. паз. 1927 г.	5.01	—
Дзярж. паз. узм. сял. гас.	10.63	10.68
1 выйг. паз. індустр. 27 г.	25.94	26.04
2 „ „ „ проц.	26.64	26.74
„ „ „ б-проц.	25.53	25.63
11 проц. дзярж. паз. 28 г.	104.95	105,02
12 проц. рэнтная пазыка 1927 г.	102.43	—

Апавяшчэньні

— Падлеткі, якія лічуцца на вучоце ў Юнсэкцыі Біржы Працы і жадаючыя паступіць у школу МШУ, павінны падаць заявы на імя Юнсэкцыі Біржы Працы не пазьней 15-VIII-1929 г. і павінны адказваць наступным правілам прыёму:

1. Узрост ад 15 да 18 год.
2. Адукацыя—у разьмеры сямігодкі.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— Сёньня 13-8, а 7-й гадз. увечары працуюць гурткі ячэйкі КП(б)Б Працасьветы па прапрацоўцы рашэньняў XVI-й партканфэрэнцыі.

Яўка сяброў ячэйкі абавязкова.

Запрашаюцца таксама і беспартыйныя настаўнікі.

ДА „ТЫДНЮ ТОРПУ".

З усімі пытаньнямі па арганізацыі „Двухтыднёвіка торпу", па атрыманьні літаратуры, па растлумачэньні якіх небудзь няясьнасьцяў па працы з торпам,— зварочвайцеся па адрасу: Менск, НК Земляробства, „Камісія па арганізацыі „Двухтыднёвіка торпу".

Да ведама паступаючых у Беларускі Камуністычны Унівэрсытэт

Прыймовыя іспыты паступаючых у БКУ будуць праводзіцца з 22-га па 25 жніўня 1929 г.

Усе т. т., якія дапушчаны да іспытаў, павінны зьявіцца ў Менск (Унівэрсытэцкая 27) у вызначаны тэрмін а 10 гадз. раніцаю.

У час правядзеньня іспытаў паступаючыя забясьпечваюцца інтэрнатам і харчаваньнем. Праўленьне КУБ.

Часова выкон. абавязкі адказнага рэдактара П. ШАСТАКОЎ.

Мазырскі Акруговы Суд на падставе прысуду за 23 мая 1929 году па арт. 213 К.К. за скарыстаньне пакою ўбіральшчыцы Камгасу Сакольскай для есьцеотвенных патрэб і скарыстаньня апошняй па ўборцы
Гр. гр. Праўдзінай Марыі Мікалаевай і Рафаевіч Ідзе Паўлавай
— АБВЕШЧАНА —
ГРАМАДЗКАЕ ГАНЬБАВАНЬНЕ
з забаронай ім у працягу 1 году працаваць на адказных пасадах у дзяржаўных, грамадзкіх і кааперацыйных установах.

Народны Камісарыят Фінансаў БССР і Управа Дзяржаўнага Фінансавага Кантролю пры НКФ БССР
ПЕРАМЯСЬЦІЛІСЯ
НА САВЕЦКУЮ ВУЛ., № 45.

Беларуск. Дзяржаўн. Выдавецтву
патрэбны для зьдзельнай работы
СТЫЛІСТЫЧНЫЯ
РЭДАКТАРЫ,
якія ДАСКАНАЛА-б ведалі БЕЛАРУСКУЮ МОВУ.
Аплата ад 7 да 10 р. за аркуш.

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
АБВЯШЧАЕ ТЭМЫ НА НАВУКОВА-ПАПУЛЯРНЫЯ МАСАВЫЯ КНІЖКІ.
1. СЭРЫЯ
„Жывая і няжывая прырода"
А) „ЯКІМІ КАРЫСНЫМІ ВЫКАПНЯМІ БАГАТА БССР".
Б) „ФЛЁРА І ФАУНА БЕЛАРУСКІХ БАЛОТ".
В) „ФАЎНА ВОДНЫХ БАСЭЙНАЎ БССР".
Г) „ВОРАГІ І ПРЫЯЦЕЛІ ЧАЛАВЕКА З НЯБАЧНАГА СЬВЕТУ".
Д) „ЯК РАСЬЛІНЫ ЗМАГАЮЦЦА ЗА СВАЁ ЖЫЦЬЦЁ".
Е) „ГРЫБЫ-ЧУЖАЕДЫ, ІХ ШКОДА ДЛЯ С.-ГАСП. І ЗМАГАНЬНЕ З ІМІ".
Ж) „ЖЫВЁЛЫ-ПРЫЯЦЕЛІ СЕЛЬСКАЕ ГАСПАДАРКІ".
З) „ЖЫВЁЛЫ-ШКОДНІКІ СЕЛЬСКАЕ ГАСПАДАРКІ".
І) „ФЛЁРА І ФАУНА МОРА".
К) „ПАХАДЖЭНЬНЕ ЖЫЦЬЦЯ НА ЗЯМЛІ".
УМОВЫ:
1. Ганарар 80 рублёў за аркуш (40000 друк. знакаў),
2. Апошні тэрмін здачы рукапісу не пазьней 1 лістапада г. г.
3. Памер кніжкі ня болей 3 аркушоў.
4. Зьмест павінен быць разьлічаны на масавага чытача.
5. Да рукапіса дадаць ілюстрацыі, або сьпіс з паказаньнем адкуль можна ўзяць кожную ілюстрацыю (аўтар, назва кнігі, год выданьня і № старонкі).
Заявы на атрыманьне заказу ад БДВ прысылаць разам з кароткім зьместам будучага рукапісу.
Заявы прымаюць асабіста, па тэлефону і пісьмова (з іншых гарадоў).
Апошні тэрмін падачы заяў 20 жніўня г. г.
АДРАС ДЛЯ ЗАЯЎ І ДАВЕДАК: Менск, Савецкая 63, Белдзяржвыдавецтва, тэлефон 5-97.

ЗАКЛЮЧНЫ БАЛЯНС

Беларускага Дзяржаўн. Выдавецтва „Белдзяржвыдавецтва" на 1 кастрычніка 1928 году.

АКТЫЎ.

Назва стацей.	Сума прыватная.	Сума агульная.
I. Маёмасьць		619327—99
II. Няскончаныя капітальныя рамонты		4133—06
III. Матар'ялы		173993—14
IV. Няскончаная вытворчасьць		204918—24
V. Тавары		755230—47
VI. Грашовыя сродкі (каса і бягуч. рахункі)		21082—57
VII. Каштоўныя паперы		23111—02
VIII. Паі і акцыі		15186—50
IX. Вэксалі і дакуманты да атрыманьня:		
1) Вэксалі ў партфэлі і забесьпячэньні	72730—06	
2) Вэксалі ў вучоце	716427—64	789157—70
X. Падрахунковыя сумы	—	10775—55
XI. Дэбітары:		
1) Пакупнікі і заказчыкі	222322—84	
2) Дастаўнікі	163991—86	
3) Дэбітары розныя	132346—16	518660—86
XII. Няпэўныя даўгі	—	35732—01
XIII. Выдаткі будучых гадоў	—	27811—93
XIV. Страты:		
1) Да справаздачнага году	3159—43	
2) У справаздачным годзе	397291—16	400450—59
БАЛЯНС		3599571—63

ПАСЫЎ.

Назва стацей.		Сума прыватная.	Сума агульная.
I. Капіталы:			
1) Устаўны:			
а) асноўны	619327—99		
б) зваротны	639050—10	1258378—09	
2) Рэзэрвны		45375—86	
3) Амортызацыйны		170352—71	1474106—65
II. Фонды і рэзэрвы:			115395—78
III. Пазыкі і крэдыты:			
1) Спэц. бягучыя рахункі:			
а) пад тавары	19238—88		
б) пад вэксалі	48099—77	67338—65	
2) Банкі па ссудах		150000 —	
3) НКФ па датацыях		140777—81	358116—46
IV. Банкі па вучоту вэксалёў			716427—64
V. Вэксалі выдадзеныя			309956—99
VI. Падрахунковыя сумы			382—33
VII. Крэдыторы:			
1) Пакупнікі і заказчыкі		430448—96	
2) Дастаўнікі		84758—43	
3) Крэдыторы розныя		109978—38	625185—77
БАЛЯНС			3599571—63

Забалянсавыя стацьці.

1) Праўленьне з аддзяленьцямі		228254—62
2) Тавары атрыманыя на камісію		120747—54
3) Вэксалітрымацелі па забясьпецы		105000—
Разам за балянсам		454002—16

1) Аддзяленьні з Праўленьнем		228254—62
2) Камітэнты		120747—54
3) Вэксалі выдадзеныя ў забясьпеку		105000—
Разам за балянсам		454002—16

Нам. заг. Выдавецтва КРЫВАНОСАЎ. Галоўны бухгальтэр БРАВЫ.

Рахунак прыбыткаў і страт.

ДЭБЕТ.

Сальдо „Страты"	
I. Агульна-адміністрацыйныя выдаткі	3159—43
II. Гандлёвыя выдаткі	97589—71
III. Процанты заплачаныя	218960—42
IV. Камісія заплачаная	115385—13
V. Рэзэрв на ўцэнку кніг	27037—81
VI. „ на пакрыцьцё няпэўных даўгоў	79663—77
VII. Страты на сьпісаную макулатуру і ўцэнку кніжак	30554—83
VIII. Розныя выдаткі і страты	215695—50
	58016—74
	846063—34

КРЭДЫТ.

I. Валавы прыбытак ад рэалізацыі тавараў		351828—36
II. Процанты атрыманыя		8631—83
III. Камісія атрыманая		42794—05
IV. Розныя прыбыткі		42358—51
V. Страты да справаздачнага году	3159—43	
„ справаздачнага году	397291—16	400450—59
		846063—34

Балянс і рахунак прыбыткаў і страт зацьверджан сталай камісіяй пры НК Грашовых Спраў БССР ад 20 ліпеня 1929 г. і дазваляецца да друку.

Інспэктар Кіраўніцтва Дзяржпрыбыткамі МАЙЗЭЛЬС.

Менск, дзяржаўная друкарня